

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . 2/20
za Nemčijo celoletno . . . 26.—
za ostalo tuzemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . 2.—
Vse pri prejetju uspešno . . . 1/80
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 3.—
za ostalo tuzemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostopna pettivrsta po 80 v
Izhaja vsak dan izvenredno delje in pravnike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Korrespondenčni listi: nebrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 25.511, boz. -hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Akcija Mednarodne Katoliške Jednote za mir.

Kakor smo že svojedobno poročali, so katoliški veljaki raznih narodnosti, ki so bili februarja meseca t. l. zbrani v Curihu v Švici — med njimi načelnik S. L. S. dr. Šusteršič — odposlali adresu sv. očetu Benediktu XV. in da se bo adressa svojetasno objavila. Danes smo v položaju priobčiti besedilo tega velepomembnega dokumenta, ki se glasi:

»Dne 12. in 13. februarja v Curihu zbrana mednarodna konferenca katoliških članov parlamentov in strank iz Nemčije, Avstrije, Ogrske, poljskega kraljestva in Švice, kateri so pritrdili tudi vodilni katoličani drugih dežel, pričenja svoje delo za zopetno zblizanje političnih in socialnih organizacij in vseh narodov sploh po sedanjih vojni s tem, da se prespoštljivo poklanja vzvišenemu poglavarju naše svete katoliške Cerkve v prevroči hvalečnosti za neprimerljiva dela ljubezni in usmiljenja nasproti vsem, ki trpe vsled vojne stiske, posebno pa nasproti vojni ujetnikom in civilnim internirancem, kakor tudi za neumorno prizadevanje Vaše Svetosti, ki je ime Benedikta XV. blagoslovilo med vsemi narodi sveta.

Dela konference so posvečena smotru, da se po vojni vsi narodi zopet zblizajo v duhu tiste ljubezni, katere najvišji in najslavnejši nositelji in označevalec je Vaša Svetost. Zato upamo v otroškem zaupanju, da najdemo milostno očetovsko pritrditev Vaše Svetosti ter prespoštljivo prosimo apostolskega blagoslova za nas in naše sklepe in prizadevanja v navedeni namen.

Ves katoliški svet se zahvaljuje Vaši Svetosti za vedno ponavljajoča se prizadevanja za obnovo miru, za izpolnitev najgorečnejše želje, ki navdaja vse narode sveta. Krščanski svet stavi vse svoje nade na blagoslovljeno delovanje Vaše Svetosti za ta veliki vzvišeni, resnično katoliški smoter in moli, da bi bilo to delovanje kmalu venčano z uspehom. Konferenca radostno stavi vse svoje moči na razpolago Vaši Svetosti in izraža upanje, da bo mir prinesel Sveti stolici vsa tisto suvereniteto, pravice in svoboščine, ki jih potrebuje za neovirano izvrševanje svojega božjega poklica in svojega božjega poslanstva.

Vdeleženci konference:

(Slede podpisi vseh vdeležencev.)

Adresa je bila izročena sv. očetu po posebnem odposlancu. Sprejel jo je z velikim zadovoljstvom in te dni je prejel tajništvo mednarodne katoliške jednote v Curihu odgovor sv. očeta, ki mora napolniti z iskrenim zadovoljstvom vsakega katoličana pa tudi slehernega človeka, ki hrepeni po koncu krvoprolitja.

Velepomembni odgovor sv. očeta objavimo te dni na uvodnem mestu.

Hrvatje in Slovenci ter gospod Miljukov.

»Hrvatska« piše: Miljukov hoče dveriti svet, da bo Rusija ustvarila veliko Rumunijo in veliko Srbijo in tako zgradila nasip proti prodiranju Nemcev. Med slovanskimi narodi ni nikogar, ki bi želel, da bi mu Nemci gospodovali. Toda vsak narod bi rad mirno živel poleg njih, ako bi mu bil zagotovljen lasten kulturni in gospodarski razvoj. Tisti, ki žele razrušiti habsburško monarhijo, morajo računati s še močnejšim, s še odpornejšim sredstvom v srednji Evropi. Edino zdravilo proti notranjim sporom v monarhiji je dosledna izvršitev popolne enakopravnosti narodov; drug drugemu naj ne vsiljujejo svojega jezika, drug drugemu naj ne dajejo čutiti svoje nadvlade, vsak bodi v svoji hiši sam svoj in monarhija bo odolela eksperimentom,

katere hočejo na njej izvršiti države četverosporazuma. Pritiskanje nekih narodov na morje, kjer žive že drugi narodi, je ravnotako politična napaka kakor vsiljevanje tujega jezika. Duh, ki vlada svetu, hoče svobodnih narodov; to ni zlo; more pa tudi več majhnih narodov tvoriti eno državo, v kateri se morejo ti mali narodi uspešno braniti proti močnejšim sosedom, razen tega pa negovati vsak svojo posebno kulturno last. Med vsemi narodi na svetu mora vladati vzajemnost. Ravno obstanek habsburške monarhije, zaščitnice malih narodov, štiti tudi neodvisnost balkanskih narodov. Miljukov menda ne misli, da bi se Bolgari, Srbi in Hrvati s Slovenci bolje počutili pod ruskim vrhovnim gospodstvom, ki bi se jim vsekakor hotelo vriniti, ako bi Rusi zagospodovali v Carigradu, kakor hoče Miljukov. Narodi balkanskega polotoka se bodo znali sami obvarovati germanizacije in se ji ubraniti, ako obstane habsburška monarhija prerajena na temeljih ravnopravnosti narodov. Rusija bi torej dobro storila, ako bi vse svoje moči posvetila svojim notranjim nalogam, narode v monarhiji pa v miru pustila.

Slovenci soglasno podpisujemo to izjavo bratov Hrvatov. Pravzaprav nam takih izjav niti podajati ni treba, ker celemu svetu mora biti vendar že znano to od naš vedno zvesto povdarjano stališče. Hrvatov in Slovencev ne omamijo nobene obljube, nobene lepe besede — za nas je Avstrija domovina in vsi Hrvatje in Slovenci teže le za tem biti tudi v bodočnosti združeni za njeno slavo, kakor so sedaj v borbi za njeno pravico. Besede gospoda Miljukova so plehke — hoče združiti v »Veliki Srbiji« vse južne Slovence, pa miži ob pogledu na — beneške Slovence. Prepričani smo, da se bodo merodajni činitelji v naši državi iz zgodovine Hrvatov in Slovencev učili in spoznali kako zvesto stražo je Avstrija v nas vedno imela na jugu in da bodo z nami vred najbolje odgovorili gospodu Miljukovu s tem, da tej zvesti avstrijski straži dajo vse kar je za razvoj našega nadarjenega ljudstva potrebno. Hrvat in Slovenec sta bila in hočeta biti združena z Avstrijo!

Naš zunanji minister o položaju.

Dunaj, 30. marca. (K. u.)

Naš položaj.

Nasproti uredniku »Fremdenblatta« je zunanji minister grof Czernin rekel, da noče prorokovati o izidu ruske revolucije. Če bo izprememba na Ruskem tamošnjemu trpinčenemu prebivalstvu prinesla spoznanje, da je nadaljevanje vojske zločin in da lahko vsak dan — Rusi in ententa — sklenejo časten mir z osrednjimi državama, potem pojde h koncu ta grozna morija ljudi. Nas ni mogoče uničiti, pa tudi mi nečemo nikogar uničiti. Naše fronte stoje bolj trdno kakor le kdaj, naš gospodarski položaj je zagotovljen. Mi se moremo in se bomo prebili. Požrtvovalnost brez primere in sila, s katero narodi monarhije prenašajo pomanjkanje, jima jamčita za končni uspeh. Največja zasluga ne gre »višjim tisočcem«, ampak srednjemu stanu in v prvi vrsti širokim, od usode razdeljenim množicam. »Klobuk doli« pred milijoni, ki v strahovih in dofa prenašajo delo in pomanjkanje brez mrmanja. »Klobuk doli« pred njihovo veličino in silo. Pride dan, ko bodo narodi monarhije dobili plačilo za svoje junaštvo.

Mirovna konferenca.

Naš predlog, da naj se skliče mirovna konferenca vseh vojujočih, velja še vedno. To je edina pot, da pridemo do splošnega konca. Za tiste, ki hočejo vojno nadaljevati, se ne izpremeni prav nič, če se snide konferenca. Boj se lahko nadaljuje med zborovanjem. Stotine vprašanj, ki jih je rodila vojska in ki tvorijo nerazrušljivo celoto, je mogoče rešiti samo pri mirovni konferenci. Mi imamo v svojih rokah ob-

širna sovražnikova ozemlja, sovražnik pa naša. Na morju se sovražnik bori z blokado proti naši podmorski vojski. Vse mednarodne pogodbe so raztrgane; posameznih vprašanj ni mogoče ločeno rešiti. Kdor hoče mir, mora tudi govoriti in razpravljati o miru. Če na mirovni konferenci ne bi prišlo do sporazuma, bi se nadaljevala že itak neprekinjena vojska.

Naš bojni cilj.

Urednik je vprašal, če bi ne bilo mogoče povedati splošnega okvira naših mirovnih pogojev.

Minister je odgovoril: To se je že zgodilo. Javno sem izjavil, da vodimo vsiljeno obrambno vojsko, ki hoče monarhiji dati zavarovan, prost in nemoten razvoj. Jamstvo za obstoj in možnost svojega obstanka moramo dobiti. Kakor hitro se sovražniki odpovedo svojim neizpolnim idejam o našem uničenju in kakor hitro bodo pripravljeni razpravljati o miru, ki bo časten zanje in za nas, ni več nobene ovire za pogajanja.

Oklic!

Kakor že objavljeno, so se 8. t. m. sestavila pravila za ustanovitev »Kranjskega deželnege društva o. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in mladinsko skrbstvo«.

Društvo ima namen, pripomoči v do v a m na bojišču ali v vojni padlih ali na nje posledicah umrlih, da dobe zaslužek, ali jih sicer na drug način podpirati, kakor tudi zagotoviti prehrano in oskrbo ter vzgojo in pouk pomoči potrebnim sirotam in vojski padlih ali zamrlih, dalje drugim varstva potrebnim otrokom in mladotnim, in sploh skrbeti za njih telesni in нравno-verski napredek, končno priskočiti na pomoč tudi drugim svojcem padlih in umrlih, ki potrebujejo podpore.

Društvo bode štelu razun častnih članov, katere imenuje občni zbor, in članov uradnega dostojanstva, a) redne člane, — b) ustanovnike, — c) utemeljitelje, — d) prispevajoče člane in — e) delovne člane. — Redni člani bodejo vsa okrajna društva z istim namenom. — Ustanovniki postanejo oni, kateri naklonijo društvu enkrat vsaj 200 K, — prispevajoči člani oni, ki prispevajo letno najmanj 10 kron, konečno delovni člani oni, ki zastavijo svojo delovno moč brezplačno v društvene namene.

Namen društva, za uboge ostale naših hrabrih in junaških braniteljev domovine, kakor tudi za blagor in napredek našega naraščaja skrbeti, je tako vzvišen in važen, da ni treba natančneje dokazovati potrebe, stremljenja tega društva podpirati z vsemi sredstvi.

S pristopom k društvu ne bode vsakdo spolnil le dolžnosti človekoljubnosti, pospeševal bode marveč tudi zelo važne narodne in državne koristi.

Kot predsednik društva, ki se ima ustanoviti, apelujem s tem na tako mnogokrat izkazano požrtvovalnost in vsakočasno sopomoč ljudstva in povabljam isto, da društvu v velikem številu pristopi.

Ker naj se društvo ustanovi že v najbližnjem času in mi je na tem leželo, da bodo zastopani v društvenem vodstvu vsi sloji, prosim, da se mi blagovolijo doposlati čim preje prijave pristopa.

Ljubljana, dne 30. marca 1917.

C. kr. deželni predsednik:
grof Attems l. r.

Vojna in prehodno gospodarstvo.

»Welt-Zeitung« prinaša statut za novo interministerialno komisijo za vojno in prehodno gospodarstvo. Vojna gospodarstvo bolj značaj gospodarske vojske, zato tudi takoj po končani vojni ne bo mogoče uvesti prejšnje gospodarske redne. Komisija se bo pečala z la-

našim plačilnim prometom v tujino, v tujini bo iskala s kreditom valuto za uvoz surovin, urejevala bo vprašanje prevozov, domačih ladij in razširjenja tržaške luke in plovbo po Donavi in Labi. V notranji upravi bo skrbela za obnovo industrije, izvoza, organizacijo delavskih sil in za urejene delavske razmere. Industrijo bo postavila na moderno podlago razdelitve po stroka in delitve dela. Predsednik komisije trgovinski minister. Da se preuredi upravni aparat trgovinskega ministri se ustanovi poseben generalni komisariat za vojno in prehodno gospodarstvo.

Nemški državni zbor.

Berlin, 30. marca.

Poslanec Haase (soc. dem. delovna skupnost) občuduje ruski narod. Kanceler je včeraj udaril z bičem v obraz širokih množic. Ali hoče kanceler, da bodo tudi nemške množice govorile rusko. Tolaži nas s časom po vojni. Ali bo on še kanceler, Moti se, kdor bi mislil, da njegova beseda veže tudi njegovega naslednika. Od kancelerja zahtevamo zgolj novo volilno pravico.

Državni tajnik Zimmermann popisuje svojo instrukcijo glede Meksike. Če Amerika misli, da ima pravico, predno začne vojno, cel svet spraviti po koncu proti nam, nam pač nihče ne bo odrekal pravice, da si iščemo zaveznikov. V prvi vrsti pride v poštev Meksika kot sosed Zdrženih držav. Naše razmerje do Meksike je bilo tako prijateljsko in polno zaupanja, da se to ne more reči o njenem razmerju do Združenih držav. Glede Japonske pa sodim, da so njena nasprotja z Ameriko večja kakor do nas, čeprav je z nami v vojni.

Ruskemu narodu častitamo k njegovemu novemu stanju. Veselimo se njegovega odrešenja in upamo, da vstane krepko mirovno gibanje in da se izjalovi francoska deputacija, ki je sedaj na potu v Rusijo. Nemčija se mora izogniti vsemu, kar bi moglo podpreti vojno strujo v Rusiji.

Socialni demokrat David odobrava kancelerjev govor o Rusiji. Govorilo je še nekaj govornikov, nato so sprejeli proračun kancelarja in zunanega urada, odklonili pa včerašnji predlog soc. dem. delovne skupnosti.

Več vojaških zanimivosti za zaledje.

Budimpešta, 30. marca. »Pesti Naplo« javlja iz pristojnega mesta, da bodo natančno preiskali vse oproščene pri zasebnih tvrdkah in večjih podjetjih. Zaenkrat mislijo vpoklicati samo mlajše oproščene in sicer od 18. do 26. leta. V zaledju se bodo morali izkazati vsi vojaki od najvišjega častnika do prostaka. To akcijo bo izvedla mešana komisija, ki bo imela neomejeno moč. Vseh oproščenih ne mislijo vpoklicati in bodo preiskali vsak slučaj, v koliko je oproščene upravičeno.

Budimpešta, 3. marca. Kdor je bil dvakrat obsojen zaradi navijanja cen, pride pred komisijo in pojde k vojakom.

Budimpešta, 30. marca. Na pristojnih mestih se pogajajo, ali in koliko nepotrebni naj pritegnejo v vojaško službovanje. Pogajanja so se šele pričela.

Berlin, 30. marca. Ker se v Avstriji po zakonu o vojnih dajatvah lahko vpokliče tudi nemške državljane, bodo v Nemčiji v domovinsko pomožno službo klicali tudi avstrijske in ogrske državljane.

Budimpešta, 30. marca. V poslanski zbornici je poslanec Kelemen opozoril na govornice, da je v vojnem dopisnem uradu letišča komisija prebrala in kot za fronto sposobne spoznala skoro vse umetnike in vojne poročevalce. Prav tako letišča komisije večkrat prebirajo na avstrijskem ozemlju ogrske državljane, ki potujejo na Dunaj. Časopisje služi javnemu interesu in njegovo patriotično delo je veliko. Sicer pa sedanjih izkušenih časnikarskih sodelavnikov ni mogoče nadomestiti z začetniki ali s takimi, ki ne poznajo uredniškega dela.

V pričakovanju na laški bojni črti.

Goriško, 28. marca 1917.

Sovražnik je pretekli teden ljuto obstreljeval Šempas. Ravno tako tudi naš Krasu Tupelče in Kobjoglavu. Išče in tipa, da bi oviral naše dovozne črte, kot vsakokrat pred začetno ofenzivo. Zdi se, da imamo pričakovati v kratkem močnejšega sunka proti železnici Stanjel—Opčina. Na bojišču v presledkih le manjši boji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. marca. Uradno:

V kraškem odseku je artiljerijska delavnost v bojnih prostorih našega zadnjega podjetja zelo živahna.

Rovereto in Arco sta stala včeraj pod ognjem srednjih in težkih topov. V Arcu je bila zadeta civilna bolnišnica.

Nomestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

29. marca. Na tirolski bojni črti so se razvili včeraj mali boji pri Seravalle (dolina Lagarina) in na levem bregu potoka Maso (Suganska dolina). Na Krasu je vdrl vraznik v zadnji noči po ljutem obstrepanju v naše črte na južnih slemenih ine 144. Takoj smo ga vrgli in ujeli nemož. Sovražni letalci so metali bombe Gorico. Zrtev ni bilo.

30. marca. Včeraj so se bili na celi črti s presledki topovski boji, ki so posebno besni v dolini Lagarina in na asu. V minuli noči je po dolgotrajni in sni pripravi s topovi vseh vrst sovražni ddelek napadel naše postojanke na hribu Tajti. Toča krogel naših strojnih pušk ga je uničila. Naskakovalni valovi, ki so sledili eden drugemu, so se zrušili ob trdnem odporu naših čet. Izgube sovražnika so bile težke. Nekaj mož smo ujeli.

Francozi o vojaškem položaju Italije.

Genf, 30. marca. Pariški časopisje se tudi danes s slabo prikrito bojaznijo peča z vprašanjem položaja, v katerem se nahaja Cadorna. Med izvajanjem italijanskih vojaških strokovnjakov, ki jih navajajo pariški listi, so posebno zanimiva generala Rossija, ki jih beleži »Journal«. Pravi: Na našo bojno črto se pripravljata strašen napad. Pri nas ves svet slutiti, da bo sovražnik kmalu nastopil. Po usodi Srbije in Rumunije je umevno, da se italijansko javno mnenje razburja. General se peča nato z baronom Conradom pl. Hötendorfom in z navzočnostjo generala Falkenhayna v Inomostu. »Journal« pristavlja, da računajo vodilni italijanski krogi z vsemi možnostmi. Računajo tudi s pohodom iz Trbiža proti Vidmu, ne izključujejo tudi načrta, da se misli prebiti bojna črta na črti dolina Chiese—Brescia v smeri proti Milanu. Vsekakor nameravajo preprečiti Cadornov načrt, da zasede Trst. Tudi »Tempsa« skrbi, kje da bosta osrednji velesili prvič s silo udarili. Skrivnostnih načrtov starega mojstra Hindenburga in njegovega drugega »jaz« dozdaj ni bilo mogoče predreti. »Tempsa« upa, da bo Cadorna avstrijsko-nemški ofenzivi kos in opogumlja Italijane.

Italijani upajo na pomoč Francozov in Angležev.

Genf, 30. marca. Turinski dopisnik »Matina« piše, da Italijani upajo na pomoč Francije in Anglije, da si ju čakajo težke naloge, ker bi to ljudi zelo pomirilo.

Sv. oče za velikonoč našim vojnim ujetnikom v Italiji.

Kakor poroča »Reichspost«, bo sveti oče našim vojnim ujetnikom v Italiji priredil lepo velikonoč. Vsem škofom je naročeno, da naj se osebno ali po jezikov zmožnih duhovnikov poučijo o stanju ujetnikov in naj jim za veliki teden ponudijo svojo versko službo. Na velikonoč bo vsak avstrijski vojni ujetnik dobil zavoj z geslom in pozdravom sv. očeta. V zavojih bo tobak, cigarete, cigare, južno sadje, slaščice, meso itd. in steklenica vina. Kraljeva duhovščina mora sv. očetu sporočiti, ali bodo ujetniki imeli priliko praznovati velikonoč v dušnem in telesnem oziru kot vesel spomin in kot praznik vseh praznikov cerkvenega leta.

Pisanice Benedikta XV. našim ljubim v Italiji bodo tudi naši »piruhi« iz njegove ljubeznive očetovske roke. Kaj bomo mi dali sv. očetu za velikonoč? Svoje srce, molitev in zvestobo.

Resen položaj v Italiji.

Curh, 30. marca. Poročila, ki prihajajo iz zgornje Italije, so vedno resnejša. V vseh večjih industrijskih mestih morajo vojaki vzdrževati red. (Z Dunaja poročajo, da poročila o revoluciji v Italiji do zdaj niso z nobene strani potrjena. Ur.)

Italijanska trgovinska mornarica pod vojaško kazensko postavo.

Rim, 30. marca. (K. u.) Kraljevi namestnik je zapovedal, da velja vojaški

kazenski red na trgovinskih ladjah in morajo pomorščaki služiti, dokler ne bo vojska končana. Na suho ne sme noben pomorščak, če ni bolan ali za službo nesposoben.

V zgornji Italiji 80.000 delavcev brez dela.

Curh, 30. marca. Iz Milana: Ker so parniki s premogom izostali, mora v zgornji Italiji počivati nad 80.000 delavcev in delavk.

Kako je v Rusiji.

Švicarski narodni svet odklonil socialistični predlog o pozdravu novi ruski vladi.

Bern, 30. marca. (K. u.) Narodni svet je po dolgi, deloma zelo burni razpravi odklonil socialnodemokratski predlog, naj narodni svet kot zastopnik najstarejše demokracije pozdravi novo vlado in izrazi upanje, da bo ruska revolucija pospešila mir.

Vsi veliki knezi prisegli zvestobo začasni vladi.

Amsterdam, 30. marca. (Kor. ur.) »Times« poročajo 28. t. m. iz Petrograda: Vsi veliki knezi in drugi Romanoviči so prisegli zvestobo začasni vladi. Bivši car z rodbino biva še v Carskem Selu. Agente stare tajne policije še zapirajo. Med njimi se nahajajo zelo ugledne osebe.

Ruski car Nikolaj — polkovnik Romanov.

Rusi so dali odstavljenemu carju naslov polkovnik Nikolaj Romanov.

Aleksejevi odbori na bojišču.

Pariz, 30. marca. (K. u.) »Petit Parisien« poroča iz Petrograda: General Aleksejev je sklenil, da ustanovi v vseh odsekih bojne črte odbore častnikov, vojakov in zastopnikov zaupnikov socialističnih organizacij, zemstev in mestnih zvez, ki bodo delovali na ojačitev discipline. Reforme, ki jih je sklenil odbor vojaških zastopnikov, so nemudoma uvedli. Delavski zastopniki dume bodo smeli v bodoče obiskovati povsod vojake v bojni črti.

Posedva Romanovičev narodna last.

Petrograd, 30. marca. (K. u.) Agentura začasne vlade je sklenila, da dokler ne bo ustavodajalni zbor sklepal o apanažnih posestvih, proglašajo vsa apanažna posestva za narodovo last, katerih dohodki se bodo zbirali v državnih blagajnah.

Car molči za začasno vlado.

Kodanj, Ruski listi poročajo: Car je izrazil željo, da bi smel njegov sin, ki je bolan, potovati na Norveško. Pri božji službi v nedeljo je car prvi pokleknil, ko se je molilo za začasno vlado.

Carica mati se sme naseliti na Krimu.

Bern, 30. marca. (K. u.) »Agentura Radio« poroča iz Petrograda: Začasna vlada je dovolila carici materi, da se sme naseliti na Krimu. Spremljevala jo bo komisija dume.

Finska začasna vlada socialistična.

Bern, 30. marca. (K. u.) Lyonski listi javljajo iz Petrograda: Nova finska začasna vlada je po svoji večini socialistična. Vlada namerava prepovedati prodajo vina in žganja.

Miljkov o vojnih smotrih Rusije.

Kristianija, 30. marca. »Aftenposten« poroča iz Haparande: Miljkov je bil nasproti nekemu časnikažu o vojnih smotrih zelo previden. Rekel je le, da se morajo mali narodi v Rusiji osvoboditi in da se mora turško vprašanje rešiti Rusiji v korist. Osvobojeni ruski narod ne more skleniti nečastnega miru. Nadaljevati mora vojsko, da si se smotri vojske izpremenili. Naj se ne govori več o uničenju nemškega militarizma. Rusiji se mora zagotoviti časten mir in mirni notranji napredek. Rusija mora zgrabiti, kar se je z revolucijo doseglo. O tem mora biti tudi nemški narod obveščen.

Odbor delavcev in vojakov v Revali za nadaljevanje vojske.

Petrograd, 30. marca. (K. u.) Petrograjska agentura: Odbor delavcev in vojakov v Revali je sklenil, naj delavci in vojaki ne odlože orožja, dokler ne bo porušen nemški militarizem.

Delavci in vojaki za nadaljevanje vojske.

Petrograd, 30. marca. (K. u.) Oficialno glasilo odbora delavcev in vojakov piše 24. t. m.: Potrebno je, da se nadaljuje obrambna vojska proti Nemčiji. Hohenzollernzem in njih pristašem Rusija ne bo nudila lahkega plena. Monarhistična Nemčija naj zna, da bo revolucijska Rusija posvetila vse svoje moči v ugotovitve svojih pridobitev.

Program ruskih delavcev.

Rotterdam, 30. marca. Član izvršilnega odbora delavcev poslanec Sokolov objavlja v »Newyork Herald«, da obsega program ruskih delavcev sledeče točke:

1. Poseben mir. 2. Svetovni mir temeljem samouprave vsakega naroda. 3. Mednarodno razsodišče. 4. Omejitve oborožitve.

Delavski svet razdvojen.

Stockholm, 30. marca. Iz Petrograda: Delavski svet se je razdvojil. Delavci in vojaki so nevoljni na voditelje, ker so podpirali začasno vlado in njeno vojno propagando. Očitajo jim, da jim gre za ministrske sedeže in da zanje žrtvujejo vzore delavcev. Delavci so izvolili nov odbor; osrednji delavski odbor, ki je razglasil, da le on upravičeno zastopa koristi delavcev.

Čaidze in Rodzjanko vojakom.

Petrograd, 30. marca. (K. u.) »Agentura: Polk Semenovski je nosil zastavo z napisom: Vojaki, v strelske jarke, delavci v delavnice! Vojsko do zadnjega zdihljaja! Živila svoboda! Živila republika! Ko je prikorakal polk pred dūmo je vojake nagovoril Čaidze, ki je priporočal, naj ustavodajalni zbor ustanovi demokratično republiko. Rodzjanko je pozival vojake, naj se vojskujejo z Nemci. Kar tiče razdelitve zemlje, se bo med narod razdelila, če bo to sklenil ustavodajalni zbor. V Petrograd je došlo isti dan zastopstvo črnomoške vojnega brodogra in sevastopoljske posadke. Predsednik odposlaništva je izjavil, da žele črnomoški pomorščaki, naj se vojska nadaljuje, dokler se ne bo dosegla zmagaja na celi črti in velika, svobodna Rusija.

Nove demonstracije v Petrogradu.

Stockholm, 30. marca. Stališče začasne vlade je nevzdržljivo. V nedeljo je ministrski svet po neki delavski manifestaciji izjavil, da se vojska nadaljuje. Takoj so nastali protivojaški izgrei. V sredo so nameravali pokopati žrtve, a položaj je bil nevaren; vlada se je pa bala, da bi se ljudje ne zbirali. Govori se že, da bi začasno vlado zaprli.

4000 oseb zaprtih.

Curh, 30. marca. (Kor. ur.) »Neue Züricher Ztg.« javlja iz Petrograda: V Moskvi so prijeli moskovskega vojaškega poveljnika generala Mroзовskega. Prepeljali so ga v Petrograd. Začasna vlada je zapovedala, naj zapro nekdanjega načelnika Semenovega polka, generala Rimana, o katerem je znano, da je z grozovito krutostjo potlačil leta 1905. upor v Moskvi. Dozdaj so zaprli v Petrogradu 4000 oseb.

Za republiko.

»Corriere della sera« brzojavlja iz Petrograda: V mestu prirejajo dalje shode, na katerih zahtevajo, naj se proglasi republika.

Novosti v ruski armadi.

Kodanj, 30. marca. General Polivanov je uvedel olajšave v ruski armadi. Po končani službi se smejo vojaki preobleči v civilno obleko in zapustiti vojašnice. Častniki morajo vojake nagovarjati s »sodrugici«.

Odprava cenzure inozemskih listov.

Petrograd, 30. marca. (Kor. ur.) Notranji minister je odpravil cenzuro vseh inozemskih časopisov.

Nizozemci pričakujejo posebnega miru z Rusijo.

Budimpešta. »Az Estu« poročajo iz Haaga: Ugledni nizozemski veletrgovci sodijo, da bo Rusija kmalu prisiljena skleniti poseben mir. Brez miru ne bo mogoč red in bo prepuščena dežela anarhiji. »Nieuwe Rotterdamse Courant« pa poroča, da pričakujejo na borzi v kratkem mirovne ponudbe Rusije in da se kupčije na borzi sklepajo upoštevajoč možnost, da se bo kmalu sklenil mir!

Vojska z Rusi in Rumuni.

Galicin in Goremikina zaprta.

Kodanj, 30. marca. Zaprli so bivša min. predsednika Galicina in Goremikina.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. marca. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Zahodno Dvinska se je izjalovil v našem ognju napad več ruskih stotnij.

Na bojni črti generalnega polkovnika nadvojvode Jožela in pri Mackensenovi vojni skupini nobenih važnih dogodkov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. marca. Veliki glavni stan: Poizvedovalni oddelki so zaplenili ob sunku v francoske jarke med Ohridskim in Prespa jezerom več brzostrelnih topov in veliko streliva.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Nov položaj na zahodnem bojišču.

Haag, 30. marca. Reuter poroča iz Londona: Zavezniki so minuli teden opro-

stili 300 štirijakihih milj francoske zemlje s približno 200 vasi in manjšimi mesti s približno 10.000 prebivalci. Na bojni črti, ki obsega več kakor 100 milj, se je stoječa vojska umaknila premikalni. Francozi bi bili radi v boju napredovali, a zaradi slabega vremena to ni bilo mogoče. Velik prednji lok od Beauvainsa do Le Transloya je popolnoma izginil. Nemška bojna četa pri Soissonsu gre zdaj v obliki zelo ostrega kota tam, kjer se upogne proti vzhodu ob Aisne.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. marca. Veliki glavni stan: Na bojišču Artois je bil boj s topovi živahen. Vzhodno Neuville-Saast-Vaast so napadli kanadski polki ponoči štirikrat naše postojanke. Vselej smo jih odbili z velikimi izgubami zanje; nekaj smo jih ujeli.

Na obeh straneh ceste Peronne-Fins so se naše varnostne straže po boju z močnejšimi angleškimi silami umaknile v črto Ruyaulcourt-Sorel.

Severnovzhodno Saisonsa so poizkušali francoski bataljoni napredovati pri Neuville in Margivalu, a uspehi niso; naše straže so jih vrgle z velikimi izgubami zanje.

Ob prekopu Aisne-Marne so se pripravljali sovražniki med Sapiigneulom in La Neuville na napad, a so ga naše baterije zabranile. Tudi v Champagni smo z uspehom obstreljevali postojanke, v katerih so se zbirale francoske napadalne čete. V gozdu Parroy (Lorenska bojna črta) so naše napadalne čete v sovražnih jarkih ujele 13 mož.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. marca zvečer. Uradno: Živahno so se bojevali severno Rolsela in južno Riponta (Champagne).

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Na zahodu se bitka ni bila, marveč le boji.

Berlin, 30. marca. Uradno: Nemška premikanja severno in južno Oise so se izvedla popolnoma po načrtu tako, kakor je nameravalo nemško vodstvo. Šlo je za nastope, ki se morejo komaj označiti za boje. O veliki bitki, kakor brzojavljajo Francozi, ni niti govora.

Francozi so zahodno Moze izkušali vzravnati zadnje nemške uspehe na višini 304; a posrečilo se jim je le, da so vdrl v kos jarka na vzhodnem robu višine 304, kjer so se držali približno 1 uro in pol, dokler niso bili s protisunkom zopet vrženi iz njega.

Amsterdam, 30. marca. (Kor. ur.) Poročevalec »Timesa« v Franciji piše o položaju na francoskem bojišču. Vse vasi med nami in takozvano Hindenburgovo črto so izpremenjene in trdnjave. Vasi so zavarovane z žičnimi ograjami.

× × ×

Angleži in Francozi (po kritiki dunajskih vojaških strokovnjakov) zdaj močno utrjujejo prostor med starimi in novimi nemškimi postojankami najbrže glede na sklepe zadnjega posveta maršalov. Čete sovražnik še vedno razvrstuje.

Novi podpredsednik francoske zbornice.

Pariz, 30. marca. (K. u.) Zbornica je z 293 glasovi izvolila za podpredsednika socialističnega poslanca Geussierja proti levičarju republikanu Beaureganau.

Napad na južno-vzhodno Anglijo.

Berlin, 30. marca. (Uradno.) Delni naših pomorskih sil so ponoči ob 28. in 29. marca poizvedovali v zaprtem morju pred angleško južno-vzhodno obaljo. Izvzemši oboroženega angleškega parnika »Mascotte« (1097 ton), na katerega so naše ladje zadele 8 morskih milj vzhodno Lowestofta in ga potopile s streli, se niso opazile sovražne vojne ali trgovske ladje. Ujeli smo sedem mož posadke parnika »Mascotte«.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Amerika in vojska.

Združene države prisiljene na vojsko.

Rotterdam, 30. marca. Predsednik Wilson bo v kongresu govoril v sredo ali v četrtek. Izjavil bo, da je bila dežela prisiljena na vojsko in da jo mora prirediti Ministrski svet se že posvetuje o važnih načrtih.

V koliki meri se udeležil Amerika vojske.

Haag, 30. marca. Danes došli ameriški listi od 1. do 10. marca pišejo, da ne gre več za vojsko ali mir, marveč za to, v kakšnem obsegu se bo Amerika udeležila vojske.

Zahodne ameriške države proti vojski.

Frankl. Ztg.: Senator Hitecock je obvestil Wilsona, da zahodne države nasprotujejo vojni napovedi, pač pa odobravajo dosedanje ukrepe. Vladni krogi pa sodijo,

da se bo pridružil kongres Wilsonu, dasi se odločitev mogoče zavleče do 10. aprila. Wilson je zdaj voljan, da vse sile države zastavi v korist sporazumu, a vojakov v Evropo ne nameravajo takoj pošiljati, razen v demonstrativne namene.

V Združenih državah zahtevajo koalicijsko vlado.

Frankobrod, 30. marca. »Frankfurt. Ztg.« poroča iz Newyorka: Casopisje zahteva, naj se sestavi koalicijska vlada.

Kitajska in Avstrija.

Basel, 28. marca: »Havas« poroča: Kitajskemu poslaniku na Dunaju je naročeno, naj vpraša avstrijsko vlado, če soglašajo z Nemčijo glede na poostreno podmorsko vojsko.

Berlin, 29. marca. Kitajske koristi v Nemčiji bo zastopalo dansko poslanstvo.

Uspehi podmorske vojske.

Berlin, 30. marca. Uradno:

Meseca marca so naši podmorski čolni še potopili: 34 parnikov, dve jadrnici, 14 ribiških ladij: 90.000 ton. Potopili so 24 angleških, tri francoske, 13 norveških, eno portugalsko, eno nizozemsko in eno dansko ladjo. Imen sedmih ladij niso mogli dognati. Med njimi je bila tudi neka angleška pomožna križarka, ki je obsegala vsaj 3000 ton.

Razna poročila.

Trobnje politične vesti.

Dunaj, 30. marca. Cesar je včeraj sprejel deputacijo 25 Bosancev in Hercegovcev, ki so se mu prišli pokloniti in izraziti udanost in zvestobo. Deputacija je vodil deželni predsednik general Sarkotič.

Dunaj, 30. marca. Grof Andrassy je obiskal zunanjega ministra Czernina.

Osrednji velesili ne bosta ponudili mirovne ponudbe.

Dunaj, 30. marca. (K. u.) »Zeit« poroča z visokega mesta, da so brez vsake podlage govorice o zopetni mirovni ponudbi osrednjih velesil.

Nemiri v Indiji.

Basel, 30. marca. »Daily Chronicle« poroča, da so izbruhnili krajni nemiri v Bombaju in v Delhiju.

Dnevne novice.

+ Nemec o težnjah avstrijskih Nemcev. Odlična berlinska revija »Die neue Rundschau« je priobčila v aprilskem zvezku 1909 pod naslovom »Die Slaven in Österreich« članek Engelberta Pernertorferja, kjer čitamo o težnjah avstrijskih Nemcev naslednje pametne, še danes aktualne besede: »Saj je umljivo, da se avstrijski Nemci upirajo proti slovanskim zahtevam, ki prihajajo od vseh strani. Toda ta odpor zavzame večkrat nespametne oblike. Nemci še vedno ne morejo pozabiti, da se je nekaj časa zdelo, kakor bi bila Avstrija nemška država ali bi mogla taka postati. Še vedno si laste privilegij državne narodnosti. Vse to so zamrznjeni glasovi troblje. Teh iluzij se morajo temeljito in enkrat za vselej otresti. Njihova narodna naloga v Avstriji more le biti, da oslabe vse nemštvo sovražne tendence v Avstriji. To morejo storiti, več ne, najmanj pa uresničiti utopistična germanizatorična prizadevanja. Nihče naj ne hoče več nego more, drugače ne doseže sploh ničesar ter postane navaden hvastač.«

+ Odlikovanja. Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belorodnem traku in z meči je dobil vojni kurat 26. dom. pp. Franc Letonja, pri 153. črnovoj. baonu. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik računovodja Ivan Kastelic, pri neki rez. bolnišnici. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: nad. stražmojster 7. dež. orož. pov. Anton Leban, nad. stražmojster 12. dež. orož. pov. Valentin Koren, stražmojster 7. dež. orož. pov. Anton Natovec, stražmojstra 9. dež. orož. pov. Jurij Smerdel in Alojzij Nekrep. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: četovodja 43. dom. polj. top. p. Majerlič Franc, pešec 26. dom. pp. Zorko Ivan, narednik koroškega prost. strel. p. Torkar Ivan, stražmojster 7. dež. orož. pov. Gasparut Andrej, četovodja 27. črnovoj. pp. Köstner Ivan, desetik prost. strelskega baona št. IV. Možina Ivan, tit. četovodja črnovoj. kolesarskega baona Mlakar Alojzij in poddesetnik prost. strel. baona Maribor št. IV. Zernjanc Artur. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: pešec 3. dom. pp. Ferluga Ivan, pridelen kombiniranemu lov. baonu major Schenk, kadetna aspiranta Beranek Oton in Lampe Edvard in bešč Keblic Anton, vsi pri 26. črnovoj.

pp. in četovodja komb. lov. baona major Schenk Goropečnik Ivan. — Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil tit. desetik 26. dom. pp. Klobasa Bogomir, pridelen nekemu črnovoj. delavskemu odd.

— Parkhotel »Imperial« prej Mallner na Bledu pride, kakor posnemamo iz uradne »Ljub. Ztg.« na dražbo dne 24. aprila 1917 na licu mesta. Cenilna vrednost znaša 305.903 K 30 v., všteti hotelsko opravilo v cenilni vrednosti 52.917 K 90 v. Najnižji ponudek znaša 195.729 K 83 v. K hotelskemu posestvu spadajo tudi njive, travniki in gozdovi skupno 21 aprcel, zlasti gozdovi so obsežni, z mladim drevjem lepo zaraščeni in ležijo v bližini glavne ceste. Natančnejši podatki pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici. Pojasnila daje tudi gospa Ivana Pečnik (gostilna pri Urbančku) na Posavju.

— Umrl je v Splitu vpokojeni, ob vojski mobilizirani orožniški stražmojster Ivan Habjan iz Selc, brat gospe Marije Kurnik v Ljubljani.

Kakor v obljubljeni deželi žive ljudje nekdaj po Hrvatskem. Vsaj tako se nam zdi, ko čitamo naslednje poročilo s potovanja: V nedeljo popoldne sem dospel v Varaždin. Prva pot me je vodila v kavarno. Kako sem se začudil, ko mi je prinesel natakar krasno belo kavo s smetano in kos šarltja! In jedilni list v hotelu? Pol dvanajststorie pečen, ravno toliko prikuh, več močnih jedi, juha z rižem itd. Že popoldne pri mali južini me je vprašal natakar: »Pivo ali vino?« Obojega dobiš, kolikor hočeš. Vrček piva stane vsekar 80 v., a je krasno in se toči brez vsake omejitve. Za večerjo je istotako sijajno poskrbljeno. Bremezinskih ali brezmesinskih dni Varaždinci ne poznajo; čakanja pred prodajalnami istotako ne. Na trgu stoje stojnice z najrazličnejšim mesom in kupiti moreš tudi pol prešiča. V kavarnah in gostilnah stoje po mizah vžigalniki — seveda ne prazni — ter krušne košarice s kruhom. Ako je gost košarico izpraznil, jo znova napolni. Ali ni to kakor v Indiji Koromandiji?

Zvišanje uradniških plač. Budimpeštanski listi poročajo, da namerava ogrska vlada zvišati plače uradnikom za 50 odstotkov.

Trije vojaški begunci obsojeni na smrt. Pred dunajskim divizijskim sodiščem so bili obsojeni na smrt črnovojniki Viljem Mita, van Schenk in Karl Schmied, ki so že opetovano ušli od vojakov; Mixa je tudi kradel.

Opustitev spričeval radi pomanjkanja popirja. Iz Berlina poročajo, da na schöneberskih občinskih šolah glede na pomanjkanje popirja ne bodo izdajali spričeval, marveč bodo rede ob določenem času v šoli prečitati. Spričevala dobe le učenci, ki odidejo na kako drugo šolo ali dovrše šolski pouk.

Umikanje Francozov v Macedoniji.

Sofija, 30. marca. Francozi so se med Prespa in Ohridskim jezerom umaknili proti jugu. Radi strašnih izgub v zadnjih bitkah bodo najbrže iznova razvrstili svoje voje. Umikajo se tudi na bojišču pri Bitolju. Zavezniki so včeraj pri Crveni steni zasedli nekaj jarkov, ki jih je bil sovražnik popustil. Vojaški strokovnjaki sodijo, da so z zadnjimi boji le prikrivali umikanje. Stoji, da bo Sarrail poražen, če bo nameraval prebiti. Zavezniki, med njimi tudi avstrijske in turške čete, so se bili nad vse hrabro in vztrajno, dasi je sovražnik napadal s tremi divizijami.

Ljubljanska mestna aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizačnega odseka, dne 30. marca 1917.

Urad za prehrano ljudstva je nasvetoval občinam in drugim gospodarskim korporacijam, da si že sedaj preskrbe dobavo prihodnje letine krompirja. Skleniti je s posestniki pogodbe, da so obvezani dobavljati krompir v jeseni tekočega leta po 21 kron za 100 kg. Pogodbe se mora predložiti c. kr. deželni vladi najkasneje do 30. aprila. Mestna aprovizacija sklene poskusiti, da se zavežejo posestniki k dobavi. Ako se akcija v polnem obsegu obnese, bo velike važnosti za preskrbo ljubljanskega prebivalstva s tako potrebno potrebnim živilom kot je ravno krompir.

V teku je obširna akcija za preskrbo živil revnejšim slojem. Pomagati se hoče slabo situiranemu prebivalstvu v mescih april, maj in junij, ko je pričakovati največjega pomanjkanja vseh živil. V to svrhu se bo razdelilo v večjem obsegu meso po znatno znižanih cenah in se je deželni vladi za Kranjsko stavil na razpolago znesek 1.200.000 kron. Če se hoče Ljubljani res pomagati, mora dobiti od tega zneska najmanj 600.000 kron, da je mestna aprovizacija v položaju, vsaj nekoliko organizirati preskrbo revnejšega ljudstva s cenanim mesom. V prvi vrsti je nasloniti vso

to akcijo na že obstoječo ubožno preskrbo mestne aprovizacije. V ubožno preskrbo je že do sedaj sprejetih okoli 1300 družin s 6000 osebami in sestavljen natančen kataster o njihovih gmotnih razmerah. Za sprejem v ubožno preskrbo je bil uveljavljen princip, da imajo pravico samo one družine do cenejših živil, kjer na posamezno osebo ne odpade več kot eno krono dnevnih dohodkov in ima družina skrbeti najmanj za dvoje nepreskrbljenih otrok. Navzlic tej strogi omejitvi je še vedno 400 prošenj neresenih, ker so bila aprovizačna sredstva omejena. V aprovizačni akciji so odbrani največji ljubljanski reveži in tem se bo že prihodnji teden prisloščilo na pomoč z razdelitvijo cenenejšega mesa. Razdeljevalo se bo po 10 dkg na osebo telečjega, oziroma svinjskega mesa po zelo znižanih cenah. Drugo delo te nove akcije je, razširiti že obstoječi kataster najpotrebnejših. Izvršitev novega katastra se poveri sedanjemu odseku ubožne prehrane, ki bi se pomnožil z zastopnikom deželne vlade, deželnega odbora, deželne mesta za dobavo klavne živine in z zastopniki konzumentov. Končno bi bilo pritegniti akciji za preskrbo s cenanim mesom še slabo situirane uradniške rodine. Vsega skupaj bi se podpiralo približno 15.000 v Ljubljani stanujočih oseb in bi bil približno trošek akcije samo pri oddaji cenenejšega mesa mesečnih 180.000 kron. Neobhodno potrebno bo nadalje tudi naloga oddajati najrevnejšim tudi mast po znatno znižanih cenah. Samo ob sebi umljivo pa je, da se ne bo smela dobavljena živina za opisano akcijo všteti v kontingent Ljubljane, ker bi bili zopet težko prizadeti oni sloji, ki pri akciji ne pridejo v poštev.

Društvo za bolne na pljučih »Viribus Unitis« se naprosi, da ponudi mestni aprovizaciji svojo obširno posest v Golniku pri Trzinu v obdelavanje. Zasadilo bi se lahko najmanj 50 vagonov krompirja. Aprovizacija takoj prouči, če bi bilo mogoče obdelati svet in zasaditi krompir.

Pričakuje se večjo množino krompirja s Poljskega in ga je deželni vladi nakazana za Kranjsko 190 vagonov.

Pretekle tedne je oddala mestna aprovizacija 5000 strankam 4 vagone krompirja. Vse te stranke nimajo v zalogi niti kilograma krompirja in je pomanjkanje vedno bolj nevzdržljivo. C. kr. deželno vlado se ponovno prosi, da takoj preskrbi Ljubljani krompir.

Prihodnji teden se razdeli na močne karte po 1 četrt kg koruzne in 1 četrt kg pšenične moke na osebo.

Jaje ima mestna aprovizacija sedaj večjo množino na razpolago. Prihodnji teden se razdeli zopet jaja po vseh okrajih proti močnim izkaznicam, na karto po pet kosov. Jajca se prodajajo v vojnih prodajalnah in se podrobnejši razdelitveni načrt objavi na drugem mestu.

Izkazala se je najnujnejša potreba, da aprovizacija v lastni režiji oddaja telečje in prašičje meso gostilničarjem in zavodom, ker je le na ta način mogoča pravilna razdelitev in uspešna kontrola nad oddanim mesom. Deželno mesto za dobavo klavne živine se zato prosi, da odsej odda tretjino za Ljubljano določenih prašičev mestni aprovizaciji. Od prašičev pridobljeni špeh oddaja mestna aprovizacija proti potrebnim potrdilom strankam po 1 kg vsak ponedeljek dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Mesarji so do danes izvažali vse prašičje meso iz mesta, tako da je ostal ljubljanski trg popolnoma prazen in prebivalstvo niti za najnujnejšo potrebo ni moglo dobiti prašičje meso. Mesarjem se znova najstrožje naroči, da morajo vse prašiče, kakor tudi teleta razprodati na drobno na trgu. Ako mesarji ne bodo v polni meri izpolnili naročila mestne aprovizacije, se jim sploh odvzame prodaja prašičjega in telečjega mesa.

Zalogo 1100 kg prekajenega in prašičjega mesa se prihodnji teden razdeli pri ubožni akciji revnim slojem po 3 krone za kilogram.

Mestna aprovizacija kupi en vagon zelja, ki se bode na drobno razpečevalo v vojnih prodajalnah.

Skuša se nakupiti 1 vagon mila in zagotoviti tukajšnjim gostilničarjem 526 hektolitrov zaseženega vina.

Že lansko leto je bilo čutiti na ljubljanskem trgu veliko pomanjkanje zelenjave. Izvenljubljanski kupci so na trgu preplačevali zelenjavo in jo izvažali v tržnih dneih po cele vagone. Mestna aprovizacija sklene nasprotni c. kr. dež. vlado, da se vso v Ljubljani pridelano zelenjavo zaseže v korist mesta in mestno aprovizacijo pooblasti, da prepreči vsak izvoz, dokler ne bodo krite potrebščine mestnega prebivalstva.

Ij Prodaja moke se vrši od ponedeljka 2. aprila dalje. Na vsakih desnih deset ogradkov se dobi četrt kilograma pšenične moke za kuho, kilogram po 66 vinarjev in četrt kilograma koruzne moke kilogram po 52 vinarjev.

Ij Oddaja telečjega mesa za revnejše sloje. V sredo, dne 3. februarja bo začela mestna aprovizacija oddajati za revnejše sloje telečje meso po znižanih cenah. Za

sedaj se bo oddajalo meso le tistim, ki so zapisani v mestni vojni prehrani in katerih dohodki na dan in osebo ne znašajo več kot okroglo eno krono. Med temi bodo oni, si imajo dohodkov na dan osebo le 50 vin. Se posebno upoštevani in se bo tem oddajalo meso 1 kg po 1 K, drugim pa 1 kg po 2 K. Na vsako osebo se bo oddalo le 10 dkg mesa. Prizadete stranke naj pridejo po meso v torek popoldne od 3. ure naprej. Prinesti imajo seboj rdeče nakaznice za meso. Posebnih vabil aprovizacija ne bo razpošiljala.

Razdelitveni načrt za jaja. Mestna aprovizacija ljubljanska bode prihodnji teden prodajala v vojnih prodajalnah jaja. Strankam se bode pri nakupu izkazati z močnimi izkaznicami in odpade na osebo po 5 kosov. Cena jajc je 32 vin. kos. Povdarja se pa, da imajo pravico do nakupa jajc izključno le v Ljubljani stanujoče družine. I. okraj dobi jaja v vojni prodajalni v Šolskem drevoredu, Mahrova hiša. V ponedeljek, dne 2. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 1 in popoldne št. 2 in 3. — II. okraj dobi jaja v vojni prodajalni na Starem trgu. V ponedeljek, dne 2. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 4 in popoldne št. 5. Dne 3. aprila, dopolne št. 6, popoldne št. 7. V sredo, dne 4. aprila, dopolne št. 8. — III. okraj dobi jaja v vojni prodajalni Rimska cesta št. 5. V ponedeljek, dne 2. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 9 in popoldne št. 10. V torek, dne 3. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 11, popoldne št. 12. V sredo, dne 4. aprila, dobe jaja dopolne izkaznice št. 13. — IV. okraj dobi jaja v vojni prodajalni Gosposka ulica. V ponedeljek, dne 2. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 14, popoldne izkaznice št. 15. V torek, dne 3. aprila, pridejo na vrsto izkaznice dopolne št. 16, popoldne št. 17. V sredo, dne 4. aprila, dobe jaja dopolne izkaznice št. 18. — V. okraj dobi jaja v vojni prodajalni Prešernova ulica. V ponedeljek, dne 2. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 19, popoldne izkaznice št. 20. V torek, dne 3. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 21, popoldne izkaznice št. 22 in 23. — VI. okraj dobi jaja v vojni prodajalni Prešernova ulica. V sredo, dne 4. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 24, popoldne izkaznice št. 25. V četrtek, dne 5. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 26, popoldne izkaznice št. 27 in 28. — VII. okraj dobi jaja v vojni prodajalni v Spodnji Šiški, Celovška cesta (poleg cerkve). V ponedeljek, dne 2. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 29, popoldne izkaznice št. 30. V torek, dne 3. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 31, popoldne izkaznice št. 32. V sredo, dne 4. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 33. — VIII. okraj dobi jaja v vojni prodajalni v Šolskem drevoredu (Mahrova hiša). V torek, dne 3. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 34, popoldne izkaznice št. 35. V sredo, dne 4. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 36, popoldne izkaznice št. 37. V četrtek, dne 5. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 38, popoldne izkaznice št. 39 in 40. — IX. okraj dobi jaja v vojni prodajalni na Starem trgu. V sredo, dne 4. aprila, pridejo na vrsto dopolne izkaznice št. 41 in popoldne izkaznice št. 42.

Oddaja špeha v cerkvi sv. Jožefa. Občinstvo že celo zimo toži, da ne more priti na mesarskem trgu do špeha. V resnici so mesarji največ tega blaga spravili pod roko v promet in pri tem najbolj oblagodarili tržaške in druge prekupce. Glavna sezona za špeh je sicer zamujena, vendar pa prihaja še vedno nekaj prašičev na ljubljanski trg. Vsa ta teža je špeh, ki prihaja tako v Ljubljano, tem bolj dragocen. Da se omogoči nakup špeha vsaj tistim strankam, ki so brez vsake najmanjše zaloge in ki so vsled tega primorani uživati nezabljeno jed, je sklenil mestni aprovizačni odsek, da bo začela mestna aprovizacija oddajati špeh, in sicer 1 kg na rodbino. Prvi špeh se bo oddajal prihodnji ponedeljek, dne 2. aprila, od 10. dopoldne naprej, in sicer 1 kg po 9 K. Umevno je, da se bo oddajal špeh le na karte za mast. Kdor pa hoče dobiti špeh, naj prinese s seboj še vse krušne karte, na katere se bo sproti pritiskala štampilja ter potrdilo hišnega gospodarja, da je stranka res brez vsake zaloge masti. V ponedeljek pride na vrsto II. in III. krušni okraj in oddalo se bo kakih 700 kg špeha. V ponedeljek pridejo na vrsto tudi tiste stranke, ki so dobile za 1 kg špeha v mestni aprovizaciji zadnje dni posebna nakazila. Prodaja se bo nadaljevala običajno vsak ponedeljek prihodnjih tednov. Občinstvo se naproša, naj ne hodi po ta špeh, ako ni res v stiski in potrebi. Sram naj bi ga bilo, kdor bi v teh hudih časih ne imel v sebi toliko človeškega sočutja, da bi prišel po špeh, ne da bi bil v obupnem položaju.

Ljubljanske novice.

Ij Ljubljanski občinski svet ima sejo v torek 3. aprila ob 6. uri zvečer.

Odlikovanje v železniški službi. Nadrevident državne železnice Ivan Presker, državni kolodvor, Ljubljana, je bil v priznanje izvrstnega službovanja odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

Ij Pogreb umrlega slovenskega glasbenika Fr. Gerbiča se je vršil včeraj popoldne ob zelo veliki udeležbi ljubljanskega občinstva. Žalostinke je pel moški zbor »GlasbeneMatice« pod vodstvom koncertnega ravnatelja M. Hubada.

Ij Dva dobrodelna koncerta se priredita jutri v nedeljo v kavarni »Union«. Začetek prvega koncerta ob 4. uri popoldne, drugega ob 8. uri zvečer. Vstopnina za en koncert 1 K 50 vin. v korist soške fronte.

Nashlo se je na Sv. Petra cesti zobovje. Lastnik ga dobi na policijskem oddelku v Vodmatu.

Pri težki glavi, glavobolu, omotici, tiščanju v prsih in utripanju srca zadošča večkrat mala množina naravne »Franz-Josef«-grenčice, da se uredi lagodno in prijetno ter zanesljivo nemoteno odvajanje; slast do jedi in spanje se zopet vrne in polagoma izginejo vznemirjajoči pojavi. Profesor Immermann, predstojnik Baselske medicinske univ. klinike, potrjuje, da je večkrat s prav dobrim uspehom uporabljal »Franz-Josef«-vodo.

OKLIC!

V zadnjem času uživa prebivalstvo po mestih, zlasti pa tudi v Ljubljani veliko več mesa kot preje. Ravno sedaj pa morejo kmetovalci oddati manj živine vsled tega, ker jo rabijo za poljsko delo. Tudi vojaške zahteve po živini so v zadnjem času velikanske. Prebivalstvo po mestih naj upošteva te razmere ter naj se omeji pri uživanju mesa kolikor se pač more. Predvsem naj bi se uživalo meso ob dnevih, ko je uživanje mesa dovoljeno, samo enkrat na dan in ne po dvakrat, tako da dobi vse prebivalstvo nekaj mesa, ne pa eni sloji preveč, drugi pa nič. Prebivalstvo mora izpredvideti samo, da je omejitev mesnih jedi res potrebna, ne le z ozirom na domačo živinorejo in poljedeljski obrat, nego tudi z ozirom na revnejše sloje. Apeliramo na razsodnost prebivalstva samega, kajti več živine kot dosedaj ne bo mogoče oddajati mestom in industrijskim krajem in bo treba še kontingent mestom in trgom celo omejiti.

»Kranj. dež. m. z. kl. ž. v Ljubljani.«

»Horae diurnae« so izšle pri tvrdki Pustet v Reznju v novi izdaji na podlagi brevijeve reforme, ki se je izvršila pod Pijem X. (Editio prima iuxta typicam amplificata). Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani v dveh vezavah, obe z zlato obrezo in stanejo vezane v platno 12 K, v šagrin pa 14 K 40 vin.

Za odpravo bolečin v udih se je v zadnjem času pojavilo izredno veliko število utiralnih sredstev. — Večina njih je že po kratkem času izgubila, ker so se pokazala kot brezupna. Najbolj pa vedno nova sredstva, ki se jih ponuja z veliko reklamo. Kdor pa noče delati poskusov z novimi zdravili, uporablja zaupljivo že skoro 29 let preizkušeni in mnogo priporočani Fellerjev rastlinski fluid z zn. »Elza-fluid«, odlikovan na več razstavah z zlatimi kolajnami. Iz zahvalnih pisem, katerih je že čez 100.000, je razbrati, kolikokrat je že pomagal odstraniti čisto zastarele bolečine po udih. Predvojnec cene: 12 steklenic pošlje za 6 kron poštne prosto lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 134 (Hrvaško). — Istotam se pa naročajo tudi Fellerjeve lažno odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatlic poštne prosto samo 4 K 40 vin., ki ne dražijo čreves, so docela neškodljive in jako priljubljene. Odličen je Fellerjev črtik zoper migreno (»Elza-mentolov črtik«), ki hitro prežene bolečine (1 karton 1 krono). — (—c—)

783

Globoko potrj javljam vsem sorodnikom in znancem, da se je preselila moja ljuba hčerka-edinka

Ljubica

dne 26. t. m. v nežni starosti dveh let v večnost k rajni mamici.

Pogreb se je vršil dne 28. marca na pokopališču v Kranjski gori.

Tem potom se obenem iskreno zahvaljujem vsem rodni Hrovat za vso izrekanu ljubav, kakor tudi vsem, ki so kakorkoli izražali svoje sočutje.

Andrej Bole
rez. poročnik 17. pešp. »Cesarjevič«.

Globoko potrta neizmerna žalosti javljam v imenu vseh sorodnikov pretužno vest, da je moj preljudi dobri soprog, oziroma sin, brat, stric in svak, gospod

Aloizij Žarn

posestnik na Trški gori pri Krškem, vdan v Božjo voljo i v življenju i trpljenju, danes izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo 1. aprila iz hiše žalosti na mestno pokopališče Sv. triža v Krškem.

V Krškem, dne 30. sušca 1917.
Globoko žalujoča soproga.

Zahvala.

Naš dobri oče gospod

Franc Skul

se je dne 23. marca 1917 po mukopolnem življenju preselil k svojemu stvarniku po zaslužen plačilo v nebesa.

Vsem onim, ki so z nami sočustvovali, posebno pa vsem tistim, ki so in bodo zanj molili, izrekamo priskrbo zahvalo.

Bog bodi vsem plačnik!

Terezija Skul,
soproga.

M. Marija Ksaverija, M. Marija Ignacija, uršulinki, učiteljici v Cedadu. Terezija Skul, učiteljica v Mostah, hčere.

730

Ant. Rud. Legatovo zasebno učilišče za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo, zemljepisje in lepopisje v Mariboru, Viktringhofgasse 17, I. nadstr. Veliko, moderno in odlično učilišče z državno potrjenim učnim programom in državno preizkušeni močmi. Pričetek prihodnjih tečajev 12. aprila 1917. Prospekte pošilja ravnateljstvo zavoda brezplačno. Govoriti se more: ponedeljek, sredo, petek, nedelja in praznik od 11. do 12. ure. Nov je nemški jezikovni tečaj. (4)

Sprejme se **šivilja** za bluže in za kostume (lope) in ena **učenka** pri g. ŠLEHAN, Stari trg 21, I. nadstropje desno.

Naprodaj je

1 lahak tovorni voz in 1 tehničar

Več se poizve v Komenskega ul. št. 21.

VABILO

k

občnemu zboru

„Centralne posojilnice, registr. zadruga z omejeno zavezo“

v Gorici, (začasno v Ljubljani)

ki se bo vršil

v četrtek dne 19. aprila 1917 ob 10. uri predpoldne v uradnih prostorih, Pražakova ulica št. 3, II. nadstr.

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. a) Potrjenje računskega sklepa za upravno leto 1916.
- b) Določba o uporabi dobička.
- c) Določba višine obresti deležem.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 28. marca 1917.

Načelstvo.

Kostanjev les

od 1 m dolgoti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni tvrdka

J. Pogačnik, 2407

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

Solicitator

tudi v odvetniških poslih popolnoma izurjena gospodična, se sprejme. — Odvetniška pisarna dr. Frana Poček, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 11. 779

Vol velik, sive barve **je ušel**

Matiji Sevšek iz Brda pri Ihanu, pošta Domžale. Kdor kaj ve o njem, se prosi, da sporoči to lastniku.

Službe išče

begunka, doma pri Gorici, v srednji starosti, vajena vsakega dela kot večletna služabnica. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 777.

Sprejme se zanesljiva

kontoristinja

z lepo pisavo, zmožna obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Prednost imajo gospodične s prakso. Ponudbe v obeh jezikih pod Ljubljana, poštni predal št. 68 do 5. aprila t. l. 770

Gospodinja

primerne starosti, pridna, varčna, z dolgoletnimi spricavali, dobra gospodarica, kavelje zmožna, išče za takoj ali pozneje primerne službe. — Prijazne ponudbe pod »pridna« upravo Slovencea.

Proda se dobro ohranjen otroški

voziček

poraben za ležanje in sedenje. — Naslov pove uprava lista pod št. 781.

Brez posebnega obvestila.

+ Rodbina Jensko naznanja pretužno vest, da je njen nad vse ljubljani sin, oziroma brat in nečak, gospod

AVGUST JENSKO

učitelj na Bledu

v petek ponoči po dolgi mučni bolezni previden s tolažili svete vere Bogu udano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v ponedeljek dne 2. aprila ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Gorje pri Bledu, 31. marca 1917.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem javljam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je umrla naša dobra soproga, oziroma sestra in svakinja, gospa

ANA KOSTEVC

po kratki mučni bolezni, previdna s sv. zakramenti.

Pogreb se vrši v soboto, dne 31. marca ob 9. uri predpoldan.

V PIŠECAN, dne 29. marca 1917.

Ivan Kostevc, posestnik in župan, soprog.

Ivan Verstovšek, uradnik juž. žel.; Vinko Verstovšek, oskrbnik; Josip Zupanc, dež. vinarški nadzornik; bratje. — Marija Veršec roj. Verstovšek, posestnica; Antonija Kovačič roj. Verstovšek, posestnica; Režika Verstovšek, c. kr. poštarica; sestre. — Jurij Vršec, posestnik; Anton Kovačič, posestnik; svaka. — Dr. Karl Verstovšek, drž. in dež. poslanec in dež. odbornik; Adolf Verstovšek, bratranca. — Mimi Bogovič roj. Verstovšek, Ana Verstovšek, Cilka Verstovšek, sestrice. — Ana Gerjevič, Jožefa Kostevc, Antonija Črnčič, svakinje. — Anton in Neža Kostevc, posestnika, tast in tašča. — Anton Kostevc, Vinko Kostevc, Franc Kostevc, Mihael Kostevc, svaki.

Zahvala.

Podpisani Žele Jakob izrekam c. kr. avstr. skladi za vojaške vdove in sirote, odd. vojno zavarovanje, okr. poslovalnica v Postojni

najtoplejšo zahvalo

za točno izplačano zavarovalnino v znesku 1000 — K povodom smrti svojega sina Jožefa ter vsakomur toplo priporočam to prekorišno napravo.

Radohovavas pri Št. Petru, dne 14. marca 1917.

Martin Čelhar i. r.

Jos. Mazej i. r.

Jakob Žele i. r.

Zahvala.

Dne 16. marca t. l. je požar vpepelil skoro celo našo vas. Naša sveta dolžnost je, da se tem potom najiskrenejše zahvalimo vodstvu vojne bolnišnice št. 804, ki nam je s svojim hrabrim moštvo rešilo mnogo najpotebnejših predmetov že iz gorečih poslopij in ogenj omejilo na goreče stavbe.

Obenem se zahvalimo »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani« za kulantno cenitev požarne škode in za točno takojšnje izplačilo odškodnine.

Hruševje pri Postojni, dne 26. marca 1917.

Jakob Hreščak podžupan, i. r.; Martin Berne i. r.; Anton Debevc i. r.; Alojzij Knafelc i. r.; Simon Tominc i. r.; Franc Šabec i. r.; Janez Šabec i. r.; Franc Škerjanc i. r.; Lovrenc Bizjak i. r.; Miha Blažek i. r.; Janez Premru i. r.; Janez Ogrizek i. r.; Matevž Konobel i. r.; Marija Blažek i. r.; Marija Turk i. r.; Ivan Mohorčič i. r.

Ruska revolucija in rusko pravoslavlje.

V proračunski debati o ruski sinodi je leta 1914 v ruski dumi poslanec pop Filonenko v sijajnem govoru ostro obsodil birokratični mehanizem uradne cerkve, bičal birokratični formalizem in neznošno oblastnost ruske hierarhije, ki se pa ponižno klanja starcu Rasputinu. Za Filonenkom je nastopil Miljukov, duša sedanjega ruskega prevrata, ter ob koncu svojega govora zaklical: »Cerkve je sužnja hierarhije, hierarhija je sužnja država, država je sužnja pustolovca (Rasputina). Osvobodite cerkev najprej iz suženstva, potem šele govorite o reformah.«

Suženstvo ruske cerkve je moralo biti v zadnjih treh letih res neznošno. Nazadnjaški birokrat Sabler, ki je kot prokurator ruske sinode vladal v duhu zloglasnega Pobedonosceva, ni bil več zadosti »caroslavne«. Leta 1915 se je moral umakniti Samarinu, ta pa Volžinu, Volžin pa Rajevu. Tako naglo menjavanje nadprokuratorjev ni brez pomena. V decembru lanskega leta (1916) so postale cerkvene razmere tako neznošne, da so se v dumi pod vplivom popa Filonenka zdramili tudi prej krotkovdani popovski poslanci ter povzdignili svoj glas za svobodo cerkve. Pop Krylov je v seji 12. decembra rekel, da ob cerkvenih vratih stojijo temne sile, ki hočejo cerkev usuznjati in ponižati. Pop Budilovič je zahteval, naj se sinoda reši iz birokratske suženosti. Znani nazadnjaški Purishevič je v isti seji svaril vlado in izjavil, da je tudi desnica dume v velikih skrbah za rusko pravoslavlje in za rusko cerkev. V istem duhu so govorili napredni kadeti, skrajni levičarji in zmerno ustavni oktoobrski. Znamenita zgodovinska seja ruske dume, ko se je demonstrativno pokazalo, da se skrajno konservativni in napredni ruski poslanci bistveno skladajo v zahtevi po cerkveni in politični svobodi! Jasen dokaz, da ima ruski prevrat globoke korenine in da je ni več na svetu sile, ki bi mogla voz ruske države poriniti nazaj v stari tir. Torej je že napočila zarja tistega dne, po katerem so tako hrepneli veliki ruski domoljubi, ne samo branilci ruskega pravoslavja, ampak tudi skrivni in očitni katoličani, kakor Gagarin, Volkonskij, Solovjev i. dr. Zato lahko že s popolno gotovostjo izjavimo nekoliko važnih posledic.

Popolnoma gotovo je, da je dosedanja obliki ruskega in ostalega pravoslavja za vedno odzvonilo. Cerkevni razkol in vzhodno pravoslavlje je nastajalo in se razvijalo v tesni zvezi z bizantinskim, pozneje pa z ruskim, bolgarskim in srbskim carskim absolutizmom. Ne rečem, da je ta razkol in pravoslavlje samo plod absolutistične carske politike. Pač pa je z njo v tako bližnjem sorodstvu, da po ločitvi od carskega absolutizma nujno boleha, hira in razpada. Naj Rusija, če hoče in more, obnovi patriarhat, prejšnjega pravoslavja vendar ne bo ohranila, kakor ni mogoče, da bi voda tekla navzgor; kazalec zgodovinske ure ni mogoče poljubno porivati nazaj. Bridko se bodo torej prevarili vsi konservativni branilci pravoslavja, ki so z nazadnjaškim Katkovom in Aksakovom, ali z naprednimi cerkvenimi krogi sedanjega stoletja zahtevali ustanovitev patriarhata in rešitev cerkve iz državne suženosti. Razkol je bil rojen in vzgojen v senci absolutizma; zato ne prenese toplih in jasnih solčnih žarkov zlate svobode. Zato so ruski konservativni pravoslavni krogi v tragičnem položaju. Življenje pod absolutističnim jarmom jim je neznošno, a brez zveze z absolutizmom je v nevarnosti življenje cerkvenega organizma.

Ruska uradna cerkev se je v zadnjem desetletju dejansko še naslanjala na ostanke carskega absolutizma; zato ni bila še mogoča popolna svoboda za drugoverce, za katoličane, ruske staroverce, sektante in žide. Sedaj je verska svoboda zagotovljena. Svobodo bodo najprej izrabili ruski staroverci in sektanti, ki bodo v novih razmerah še z večjim uspehom izpodkopavali tla uradnemu pravoslavlju. Vplivni, bogati in energični staroverci — staroverci so najspretnejši ruski trgovci in veliki obrtniki — bodo v zvezi s sektanti najvstrajnejši branilci tako težko pričakovane verske svobode. Globoka vernost ruskega ljudstva, ruskih starovercev in sektantov je varno poročilo, da v Rusiji še ne bo moglo zmagovati in vladati svobodomiselnost po francoskem in portugalskem vzoru, kratkotrajne izjeme so sicer mogoče, a vendar je zelo verjetna verska svoboda po angleškem in ameriškem zgledu. Zato je tudi zelo verjeten razvoj in razpadanje pravoslavja po zgledu anglikanstva. A ta podobnost nas ne sme predaleč zapeljati. Rusko pravoslavlje ima toliko izvirnega in samostojnega, da moramo biti pripravljeni na zanimiva presenečenja in na nove pojave blodeče in bogoiskateljske verske misli.

Nikar pa ne pričakujemo, da se bo rusko pravoslavlje kar samo od sebe razvijalo v tako katoliški smeri kakor n. pr. anglikanska ritualistična »visoka cerkev«. Za tak razvoj manjka Rusom tako slavni katoliški tradiciji, kakor jih imajo Angleži. Naj

še tako ugodno sodimo o prvem in drugem stoletju ruskega krščanstva, ko so bili Rusi brez očitne lastne krivde polagoma zapeljani v razkol, vendar je gotovo, da Rusi v svoji zgodovini nimajo jasnih katoliških tradicij. Zato se bo moglo med Rusi katoliško gibanje razvijati le po sodelovanju katoličanov. Razkol se je v svoji mladosti sicer res vzgajal in senčil pod varstvom absolutistične cesarske politike, a kdor zna nekoliko teoretične in zgodovinske filozofije, ta ve, da je velik razloček med pogojem in priložnostjo na eni strani ter med vzrokom na drugi strani. Kdor je nekoliko globlje pogledal v katoliško teologijo in v zgodovino vzhodne cerkve, ta se ne bo vdajal površnemu in lahkomišelnemu sanjarstvu, češ, da je na vzhodu v verskem oziru vse odvisno od politike. Verstvo ima globlje korenine v človeški naravi (in v ruskem narodu je še mnogo zdrave človeške narave), kakor pa jih ima politika.

Ne pričakujemo torej, da bo ruski prevrat naravnost pospeševal napredek katoliške vere. Demokratična ruska ustava bo odstranila velike ovire in okove, s katerimi se je morala doslej boriti katoliška vera v Rusiji; zlasti pa bo nevtržno zmagujoča demokracija oslabilila bojevitost pravoslavja in ga prisilila, da bo morda iskalo pomoči in tolažbe zapadnega katoličanstva. Napredek katoličanstva je torej v prvi vrsti odvisen od katoličanov in od Onega, ki daje rast in prenavlja človeška srca.

Demokracija je ruski državi odlomila ost imperialističnega bojevitosti pravoslavja. S tem je tudi balkansko pravoslavlje izgubilo važno oporo. Poglavitna ovira politične in verske sprave je premagana. Mučeništvo ruskih katoličanov in mučeništvo velikega metropolita Šeptičkega ni bilo brezuspešno. Pravoslavne nevarnosti ni več. Na vzhodnem obzorju se svita.

Iz Macedonije.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Ni ga menda bojišča, kjer bi ne bilo Slovencev. Tako nas ne manjka tudi v Macedoniji. To je čudna dežela. Vse je golo, drv komaj dobiš. Macedonci imajo namreč v mirnem času mnogo živine, posebno ovac, katere ne krmi drugače, nego da jo pase poleti in pozimi. Tudi pozimi v snegu goni ovce, vole in osle — »magarce« — na »pašo«. Seveda uboga živina trpi lakoto in mráz. To se ji tudi pozna: enoletno tele pri nas je tolikšno, kakor šletno macedonsko živinč. V mirnem času je imel vsak Macedonec po več sto ovac, sedaj seveda jih nima toliko.

Prebivalstvo je brez vsake omike in napredka. To vidiš na polju in v hiši. Kako Macedonci obdeluje zemljo? Oslu naloži na hrbet nekakšen plug pa »gajdi bre!« Orje tako zanikarno, da bi pri nas nič ne pridelali, če bi tako orali. Ako mu je bil na njivi zrastel trn, nima tiste pameti, da bi ga izkopal, marveč ga oborje, kakor pri nas turščico. Sejejo neke vrste žito, ki je malo vredno. Krompirja in fižola tukaj ne poznajo.

Hiše so tukaj take, da imajo pri nas še svinje boljše. Macedonci hiše nima nič razdeljene: tu je kuhinja, spalnica, shramba in hlev za živino vse pod isto streho, med istimi štirimi stenami. V enem kotu kuha in spi s svojo družino, v drugem kotu je pa njegova živina. Hiše z dvema nadstropji nikjer ne vidiš; ravnotako ni nikjer nobenega okna. Mize, stolov, žlic, vilic itd. ne dobiš pri Macedoncu. Postelje istotako ne pozna; zvečer leže poleg ognjišča in zaspi. Kuhati tu sploh še nisem videl. Pač pa pečejo neke vrste kruh. Peči imajo zunaj na prostem. Ko vsadi kruh, zapre peč z velikim kamenom ter zamaši z volovskim blatom, da ne uhaja toplota! Kruh in sir sta sploh skoro edina hrana Macedonca. Če ga vprašaš zjutraj, kaj je jedel, ti odgovori: »Hleb«; opoldne in zvečer ravno tako. Kadar obedujejo, sedejo v krogu po tleh, noge navskriž ter zajemajo z rokami. Največkrat sem jih videl jesti neke vrste sir in kruh. Da bi Macedonci kuhali meso, še nisem videl. A jedel bi ga, samo kuhati bi mu ga moral kdo drugi, sam je prelen.

Kadar pogine Macedoncu živinč, ga ne zakopje, marveč potegne malo v stran in pusti ležati. Tu imajo sedaj svojo gostijo psi — »kučki« jim pravi Macedonci —, ki spravijo mrhovino v par dneh »pod streho«. Psov je tu vse polno; vsaka hiša ima po 3—4. Mrcine so popadljive in ako greš po vasi, moraš vedno paziti, da se ne vrže katera izza vogla nate. Seveda smo vojaki to nadležno pasjo drhal že precej iztrebili.

Edino, kar je v Macedoniji ravno tako, kakor pri nas, je to, da psi lajajo. Petelini pojejo in vrabci čivkajo ravno tako kakor v naših krajih, drugače je vse tisoč let za nami! Kako se Macedonci nosi — to bi ga gledali če bi prišel v Ljubljano! Posebno pozimi je videti

v svojem kožuhu, kakor volk na polju. Len je od sile. Ob najlepšem božjem dnevu sede ob kakšnem zidu in pušijo tobak iz pipice. Tudi ženske je videti s pipico v ustih.

Šol v Macedoniji ni in na splošno noben Macedonci ne zna ne čitati ne pisati. Tudi koliko je star, ne ve in ako ga vprašaš po tem, ti odgovori, da ve to njihov »pop« — duhovnik. — Kadar pokopavajo mrljica, mu kaka ženska na grobu poje žalostinke. Vse ženske pristaje. Vsak, kdor pride h grobu, dobi ste jedi. Vsak, kdo pride h grobu, dobi kruha ali kaj drugega. Nam vojakom je ta pogrebni običaj zelo ljub in bi radi videli, da bi bilo kaj več pogrebov...

Sprejmite pristržne pozdrave z macedonskega bojišča! V imenu vseh tuk. Slovencev: Fran Kavčič, Dornberg; Lavrenčič Ivan, Vrhpolje pri Vipavi.

Goriški begunci v Savinjski dolini.

Vrbovec, dne 27. marca 1917.

Goriških beguncev, naseljenih v Savinjski dolini se vedno bolj poljšča domotožje. Ko so koncem maja l. 1915 prišli s »Čevljarsko zadrujo« semkaj prvi begunci, so bili še zlati časi. Marsikaj so prinesli begunci seboj, marsikaj so si pozneje dali poslati od doma in še več kot marsikaj so dobili v svoji novi domovini. Bilo ni pomanjkanja in tudi ne draginje. Posledica je bila, da so se ljudje še razmeroma lahko vživeli in so prenašali begunski križ. Toda sedaj se poje druga pesem. Številni meseci čez dvajset, ki so med tem potekali v večnost, so položaj do cela spremenili. Neznosna draginja, solšno pomanjkanje in še razni drugi vzroki kot n. pr. stanovanjsko vprašanje so povzročili, da ljudje silovito hrepene po domačih krajih. Ker upajo, da se bodo težke razmere na mah spremenile kakor hitro pridejo domov, zato je njih domotožje tem večje. Naši domovi postajajo od dne do dne svetejši in nam vedno bolj priraščajo k srcu. Ljudje se bolj bojijo umreti kakor smrti same. Marsikdo pravi: Ako mi Bog da, da se še vrnem v domovino, bom poljubil domačo grudo. Lepota naše domovine prihaja šele sedaj v tujni v polno veljavo. Marsikomu se sanja, da se je vrnil domov in ko se vzbudi, je ves srečen in blažen. Pravi, da se mu je šele sedaj razkrila vsa divna lepota naše goriške dežele.

Aprovizacija kolonije je zelo težavna. Prvič je vse zelo drago, drugič se pa že skoro nobene stvari ne dobi več. V jeseni nam je bilo obljubljenih 10 vagonov krompirja, dobili smo pa samo 2, ki sta bila že pred novim letom porabljeni. Sedaj hodijo begunci iskaše živila z vrečo na rami ali s torbico v roki po 2—5 ur daleč v hribe, toda sreča jim navadno ni mila. Kaj malega za par dni včasih mogoče še dobe, a velikohkrat priromajo s praznimi želodci in praznimi vrečami domov.

Kakor drugod je bila tudi tu v Savinjski dolini letos zima zelo ostra. Vsi smo se oddahnili, ko je vzela slovo. Kako smo se pa prestrašili, ko je po lepih dnevih okrog sv. Jožefa s prvimi dnevi spomladi prikmala tudi neprijetna stanka nazaj. V sredo po sv. Jožefu je začelo snežiti in je potem snežilo skoro neprestano do nedelje. Ker ni bilo hudega mraza, se je sneg precej topil, vendar ga je bilo v nedeljo več kot za eno ped debelo. Po hribih ga je padlo več kot 1 meter na novo. Sedaj imamo še precej lepe dneve in sneg vidoma kopni. Je pa tudi zadnji čas, da izgine, ker je že itak delo na polju zelo zaostalo.

Duhovne vaje za begunce. V petek, soboto in nedeljo koncem tekočega tedna se vrše v Nazarijih v samostanski cerkvi duhovne vaje za našo begunsko kolonijo. Upamo, da bo udeležba polnoštevilna.

»Goriškim beguncem na štajerskem!« V 66. številki »Slovenca« je bila pod tem naslovom daljša notica radi begunskih podpor. Da ne bo nepotrebnih potov in prošenj, kakor vemo, je dr. Vrstovšek z delom že itak preobložen — pojasnujemo sledeče: Prošnje za begunsko podporo se ne vlagajo pri c. kr. namestništvu in Gradcu, ampak pri dotičnem c. kr. okrajnem glavarstvu ali politični ekspozituri, v katerega okrožju begunci stanujejo. Imenovane oblasti prošnje samostojno rešijo in tudi podporo izplačujejo. Šele v slučaju, da te oblasti prošnje ne rešijo, ali neopravičeno zavrnejo, naj se stranke obrnejo za posredvanje na nam vedno naklonjenega poslanca dr. Vrstovška v Mariboru, ki vsakemu vedno rad pomaga. Begunska podpora znaša pri družinah, ki imajo največ 5 oseb po 1 K 50 vin. za osebo in dan, za šesto, sedmo itd osebo pa po 1 K dnevno. Kdor ima vojaško vzdrževalnico, dobi pri begunski podpori le diferenco, t. j. dobi toliko, v kolikor vojaška podpora ne znaša 1 K 50 v., oziroma 1 K na osebo in dan. Kdor ima stalen zaslužek, dobi le doklado in sicer tako, da se vpošteva le polovica zaslužka, n. pr. ako služi družina 5 K dnevno, se pri določanju begunske podpore za celo družino odbije 2 K 50 vin. — Kdor želi natančnih podatkov, oziroma bi rad imel vzorec za prošnjo, naj se obrne na »Posre-

dovalnico za begunce« Vrbovec, p. Mozirje, Štajersko.

Pomanjkanje usnja je vedno občutnejše. Za vojaške čevlje se dobi še razmeroma zadostno podplato, primanjkuje pa zgornje usnje; za civilne potrebe je na razpolago še precej zgornjega usnja, toda podplati so prepovedani pod kaznijo zločina. Sploh tvori uredba prometa z usnjem poglavje, o katerem se bo treba še marsikaj in marsikje pomeniti. Med raznimi centralami centrala za usnje ne tvori nobene izjeme, če ni še celo med najbolj — skrivnostnimi.

Na pomoč pogorelcem na Noltrajskem.

— Beda vsled požara v Hruševju pri Postojni. — Nujna prošnja! V Hruševju pri Postojni, dne 27. marca 1917. Pogorelci vasi Hruševje v župniji Hrenovice pri Postojni z dne 16. t. m. so v resnici v brezupnem stanju. Sam vel. gospod deželni predsednik je v spremstvu gospoda okrajnega glavarja priznal, da se mora tu izdatno pomagati in tudi dejansko to takoj izvršil na licu mesta. Vsakdo mora imeti s pogorelci sočutje. Za drag denar v naši izčrpanosti ne dobe ničesar, ker ima vse v oblasti samo vojaštvo. Če jim bodo darovali dobrotniki lesa, ga bodo s težavo obdelali, ker ni ne tesačev ne žag. Želja niti kupiti ne morejo. Delavcev in hrane zelo primanjkuje v tej neznošni draginji. S pičlo zavarovalnico se bo popravilo komaj za prvo silo. Prošenj za razne podpore je pač res tudi v izobilju. Vendar sili ta žalostni položaj podpisane, da si upa poprositi blaga srca za kako podporo, katera naj bi se blagovolila nakazati župnemu ali občinskemu uradu v Hrenovicih. Zahvaljujoč se že vnaprej v imenu obdarovancev za vsak dar hvaležni njih župnik Ivan Zupan.

Novi poljski denar.

Krakov, 29. marca. »Warschauer Zeitung« poroča: Aprila prične poslovanje v Varšavi poljska deželna posojilnica, ki bo uvedla poljsko valuto. Uvedli bodo bankovce v markah za 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 500 in 1000 mark s poljskim orlom in besedilom; dalje poljski drobiž 5, 10 in 20 fenigov.

K zvezdam.

Spomladi se najbolj veselimo goriškega solnca. Vsa narava poželjivo pije njegove žarke, ki ji prinašajo novo, mladostno življenje. Kaj pa je to solnce, ki nam življenje prinaša in ohranjuje? Že mali otrok bi ga rad poznal in radovedno vprašuje svojo mamo: »Ali je ogenj na solncu?« »Da, velik ogenj je solnce,« mu odgovarja mati, sama pa si misli: »Bog ve, kaj je.« »Solnce je bog,« so trdili stari narodi pa so obhajali praznike njemu na čast in mu zažigali dragocene daritve. Grki in Rimljani so pripovedovali svojim otrokom, da Apolon na zlatem vozu z iskrimi konji vsak dan vozi svetlo solnce od vzhoda do zahoda. Posebno pa učenj svet od najstarejših časov do danes ni obrnil svojih oči od solnca. Meril je njegovo pot, njegovo velikost, njegovo luč in gorkoto in se trudil, razkriti vse njegove skrivnosti. Le nekomu ni nič mar za solnce. Če mu začneš o njem govoriti, se ti bo zasmejal naglas in ti bo rekel: »Kdo se bo v dvajsetem stoletju še menil za take neumnosti!« To je moderni človek, ki mu je pametno samo to, kar polni mošnjo in redi želodec.

Če komu rečeš, naj ti nariše solnce tako veliko, kakor se mu vidi, ti bo naradil vsaj tako velik krog, kakor je krožnik za juho. V resnici pa se kaže solnce našemu očesu samo tako veliko, kakor krog s premerom 3'8 mm, če ga gledamo v daljavi 40 cm. O tem se lahko prepričaš, če pogledaš solnce skozi pobarvano steklo in premeriš njegov premer na tem steklu. Tak je ves človek, da skoro nič prav ne vidi in so zato njegove sodbe redkokdaj prave.

Zanesti se smemo pri solncu le na to, kar se da natanko zmeriti in izračunati. Iz tega zanesljivega vira vemo, da je solnce v svoji srednji razdalji od zemlje oddaljeno 149'5 milijonov kilometrov, da znaša v tej daljavi njegov premer 32 minut, da meri njegov premer pri ekvatorju 1.391.080 km; če bi bilo solnce pokrito s kožo, bi iz te kože lahko naredili 11.919 obklov za našo zemljo tako velikih, da bi vsaka pokrila vso zemljo; in če bi bilo solnce votla posoda in zemlja vsa iz vode, bi morali 1.301.200 zemelj vlti v to posodo, če bi jo hoteli do vrha napolniti. To in še nekaj drugih reči na solncu je dokazanih, med njimi, da so v plinih, ki obdajajo solnce, skoro vse tiste tvarine, ki sestavljajo zemljo. Drugače je pa solnce velika neresena zastavica, in kar se o njem piše, so bolj ali manj verjetne domneve.

Pravimo, da zemlja hodi okrog solnca, in skoro drugače biti ne more. Vidimo pa le solnce, kakor bi hodilo okoli zemlje: vsak dan se premakne skoro za 1 stopinjo po ekliptiki proti vzhodu. Dokazal ni še nihče prav jasno, da zemlja pleše okoli solnca in ne solnce okoli zemlje. Edini dokaz, ki drži, bi bila letna paralaksa stalnih zvezd, ki jo merijo astronomi, če bi to merjenje ne bilo združeno s toliko negotovostmi.

Preiskovanja zadnjih stoletij so dokazala, da ni nobena zvezda na nebu prikovana na določeno mesto, ampak da se z veliko bržino premikajo po prostoru. Ali se sučejo okoli kakega skupnega središča, ali je med njimi več skupin, katerih vsaka bi imela svoje središče, ali hite kar v ravnih črtah na vse strani, tega nihče ne ve. Če se sučejo druga solnca, naše solnce pač ne dela izjeme; z vso svojo družino planetov in kometov hiti po prostoru naprej. Pa kam? Po premikanju drugih stalnic sodijo, da gre njegova pot proti ozvezdju Herkula. Ta sodba je le uganj, ki ima zave nekoliko verjetnosti. — Odkar opazujejo na solncu pege, je postalo jasno, da se solnce vrti okoli svoje osi, ker se pege pomikajo z leve strani na desno stran solnčne ploskve, potem izginejo in se čez nekaj dni znova prikažejo na levi strani. Preračunili so, da se solnce enkrat zavrti v 25 dneh in 4 urah. Pa zdi se, da to število ni gotovo, ker se tisti deli solnca, ki so od ekvatorja bolj oddaljeni, hitreje pomikajo od leve proti desni, kakor pokrajine ob ekvatorju. To je le mogoče, če je svetla solnčna površina v tekočem stanju. Kakšno je pa jedro in kako hitro se vrti, nihče ne more vedeti. — O gorkoti na površini solnca so astronomi različnega mnenja. Navadno se ceni na 6000 stopinj Celzija. Ker solnce toploto izžariva, mora slednjič vso izgubiti kakor peč, ki se ohladi. Kako da je doslej še ni izgubilo? Veščak ti zmaže z ramami in njegov odgovor je samo »morda«. Morda je v solncu taka množina radiuma, one tvarine, ki so jo v novjšem času zasledili tudi na zemlji. Ta tvarina bi še veliko sto tisoč let ohranila solnčno gorkoto na sedanji višini. Pa kako to, da so nastopile na zemlji še preden je človek bival na njej nekaterikrat dolge ledene dobe? Od kod to, da so našli daleč na severu v zemlji okamenine rastlin, ki sedaj rastejo le v krajih okoli ekvatorja, kjer ne poznajo zime? Morale so biti na solncu že velikanske izpremembe. Tudi sedaj je solnce izpremembam podvrženo: na njegovi površini vse kipi in vre. Prikažejo se na njem velikanske pege, katerih površina večkrat daleč presega površino naše zemlje. Kdo ve, kaj so te pege? Okoli temnega središča se vidi širok rujavkast rob. Zdi se, da nastane v tekoči svetli solnčni površini nekaj tacega, kakor velikanska jama: rujavi rob so stene te jame, temnejše dno pa solnčno jedro. Iznad solnčne površine se vzdigujejo kakor plameni razbeljeni plini tako visoko in na široko, da bi se zemlja v njih kar izgubila. Tako vlada na solncu velikanska revolucija, pri kateri se vojskujejo razne sile v neprestanem boju. Še veliko let bo trajalo to vrvenje na solncu, nekateri štejejo ta leta z milijoni, a slednjič bo tudi solnce objela smrt in bosta na njem zavladata tema in mraz.

Lepo je pomladansko solnce in vsi se ga veselimo. Še lepši je tisti, ki je solnce naredil in ga obesil na nebo, nam v veselje. Veliko je solnce, a On je večji; svetlo je solnce, a On je svetlejši, gorko je solnce, še bolj gorko je Njegovo srce. Zato ne pozabimo od pomladanskega solnca še k Njemu obrniti svojih oči, ker samo On je naše pravo veselje.

Gibanje na nebu v aprilu 1917.

Solnce se pomika vedno višje nad ekvator; vsega skupaj se pomakne od začetka do konca meseca proti severu za 10⁶ stopinj. Svoje poti po ekliptiki proti vzhodu prehodi v aprilu 29³³ stopinj. V prvi polovici meseca ga najdemo še v ozvezdju Rib, v drugi polovici preide v ozvezdje Ovna, iz katerega nam je vso jesen in zimo svetil Jupiter. Zemlja se od solnca polagoma oddaljuje in se giblje zato vedno bolj počasi naprej. To zemeljsko gibanje opazujemo na solncu, ko se nam zdi, da hiti proti vzhodu, in sicer vedno počasneje, na koncu meseca za eno krogovo minuto na dan bolj počasi kakor v začetku meseca, in njegov premer se nam vidi na koncu meseca za 16 sekund manjši, kakor v začetku meseca. Vzhaaja v Ljubljani 1. ob 5. uri 43 minut, 30. ob 4. uri 51 minut; zahaja 1. ob 6. uri 30 minut in 30. ob 7. uri 18 minut. V Ljubljani se torej v aprilu podaljša dan za 1 uro 30 minut.

Luna igra ta mesec posebnovažno vlogo, ker nam določuje Veliko ne-

deljo. V soboto dne 7. aprila, je ob 2. uri 48⁸ minut pop. polna luna; zato mora biti po določbi nicejskega cerkvenega zbora dne 8. aprila Velika nedelja. Letos se naša Velika noč lepo ujema z judovsko in nas tako bolj živo spominja dogodkov Jezusovega trpljenja. Ravno na naš Veliki petek je letos judovski 14. dan nizana, ko jedo judje zvečer velikonočno jagnje. Tudi tisti dan, ko je Kristus na križu umrl, so jedli judje zvečer svoje velikonočno jagnje, Jezus in apostoli pa so ga jedli en dan prej. Kakor so izračunili, je umrl Jezus na križu 7. aprila, letos je pa Veliki petek 6. aprila. — Pravoslavni kristjani praznujejo letos Veliko noč en teden pozneje kakor mi.

Kdor še nikdar ni videl Merkurja, se ga bo ta mesec lahko nagledal. Dne 29. marca nam je bil ravno za solncem, samo malo nižje, kakor solnce. Od takrat se oddaljuje od solnca na levo stran proti vzhodu in doseže 28. aprila v tej smeri svojo največjo razdaljo od solnca. Ker se obenem, ko se oddaljuje od solnca, tudi znatno vzdiguje nad ekvator, se bo kmalu pokazal na večernem nebu. Že 10. aprila zahaja 1 uro za solncem, 15. aprila poldrugo uro, proti koncu aprila malo pred 9. uro zvečer. Videl se bo torej zadnje tri tedne aprila in prve dni meseca maja. Dne 10. aprila zahaja kakih 18 stopinj proti severu od zahodne točke na obzorju, potem vsak dan bolj proti severu, na koncu mesca že 32 stopinj od zahodne točke. Pomika se hitro skozi Ribo in Ovna in pride proti koncu mesca v bližino Gostosevcev. Dne 16. aprila bo kakih 3 stopinje oddaljen od Jupitra, dne 22. se mu bo približal mesec. Najde se lahko Merkur tudi po svoji izraziti rumeni barvi. Dne 15. aprila nam bo kazal nekaj nad polovico svoje od solnca razsvetljene ploskve, 25. pa že manj kot polovico in potem vedno manj. Merkur ni posebno velik; njegov premer je le za 1361 km večji od meščevega premera. Vendar spada med najsvetlejšee zvezde, ker je tako blizu solnca. Kedar je solncu najbližje, se mu vidi solnčni premer velik 173 stopinj in solnčna ploskev 10¹⁸ krat tako velika, kakor se vidi z zemlje.

Venera je blizu solnca in se zato ne vidi. Na svoji poti okoli solnca pride 26. aprila za solnce in se od tega dne dalje zopet oddaljuje od solnca na levo stran, proti vzhodu. Ko se nahaja na oni strani solnca, ima proti zemlji obrnjeno vso svojo razsvetljeno polovico. Potem pa kot večernica polagoma pojema in se je vidi vedno manj. S prostim očesom jo bomo zagledali na večernem nebu šele mesca junija.

Mars je na desni strani solnca, zato zvezda jutrnjica, pa se ta mesec še ne vidi. Na koncu mesca vzhaja pol ure pred solncem, pa je skrit v svetli jutranji zarji.

Jupiter je še vedno v Ovnu in se pomika počasi na levo proti Biku. Solnce gre pa veliko hitreje naprej po svoji poti v živalskem krogu in pride 17. aprila tudi v Ovno ozvezdje. Jupitra sicer ta mesec še ne doide, vendar se mora ta lepa zvezda proti koncu mesca za nekaj časa od nas posloviti, ker jo že objame svetla večerna zarja. V začetku mesca zahaja malo pred 9. uro zvečer.

Saturn se pomika na levo, proti vzhodu. Vsa ta njegova pot v aprilu pa znaša samo 1¹/₄ stopinje. Njegovo gibanje se lahko opazuje, če si mislimo potegneno od Kastora do Poluksa ravno črto in to črto podaljšamo: tej črti se bliža Saturn in jo bo kmalu dosegel. Zahaja 1. apr. ob 3¹/₄ na 3 zj., 30. apr. pa malo pred 1 po polnoči. Mesec pride v njegovo bližino 27. apr.

Algolovi mrki se vrše ta mesec večidel podnevi; zvečer bo mrknil 13. apr. ob 10. uri 24 min. in 16. apr. ob 7. uri 12 min.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1⁸⁰, za dame K 1⁵⁰, za otroke K 1²⁰. Zaradi drage poštne priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri **Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.**

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

Dolenjske novice
Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu
vsi dolenjski rojaki, četudi živite izven Dolenjskega po vsem Slovenskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone. — 604

Spominjajte se goriških beguncev!

Henrik Weisz Nagysallo (Kom. Bars)

Ustan. 1910.

zakon. protokol

dobavila po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev K 35.—, K 40.—, K 45.—, in K 50. K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) K 50.—, K 60.—, in K 70.—. Par čevljev za gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 1 skatlja kreme za čevlje K 1.—

Na prodaj sta

dve hiši

poleg zaloge Mengeške pivovarne na Javorniku pri Jesenicah (Gor.). Prva stoji pri cesti in se v nji izvršuje gostilniška obrt, druga nekoliko višje proti železnici. V drugi hiši je več delavskih stanovanj in spada k njej njiva in vrt. Cena jako ugodna. — Pojasnila daje: **ADELA BALOH NA JESENICAH.**

vseh vrst za urade,

društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj

kavčuk - štampiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Pridna, poštena, veselega značaja

kuharica za vse

v starosti 25—35 let dobi stalno službo pri dobri rodbini. Plača po dogovoru. Naslov se izve pri upravnistvu tega lista pod št. „725“.

100 litrov domače pijače
osvež., slastne in zelo gaseče lahke vinskih napitkov s majh. stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, brusnični brusar, poprovec, metovo, pomarančev, prvenec, vianjevec. Ne uspeh izkl. Ta dom. pijača se lahko pije politi hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali žganja. Sestavine z nat. navod. stanejo 12 K. franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospod., delavnice itd., neprečen. vredn., ker to delavca sveži in ne upitani in njegova delazna. nič ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie, Erno 648, Moravsko.

Išče se delaven, priden

voznik obenem kočijaž

vojaščine popolnoma prost.

FRANC DOLENZ, KRANJ.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022⁷⁶

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232⁶⁶

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

Modni salon.

zalogi

novi žalni klobuki.

Cenjenim damam priporočam svojo zalogo

najnovejših slamnikov.

Odprijo tudi v opeldanskijh urah.

Cene priznane nizke.

Rozi Fabčič

Rimska cesta št. 6

Ivan Hudeček

sobni slikar

Tesarska ul. 3

683

Ljubljana

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev novih naročil in popravil.

Kupi se

konj-samec

4—9 let star, z vprego vred ter dva ročna vozička na 2 ali 4 kolesa in voz za samca z dero ali brez nje. Ponudbe sprejema **Feliks Toman jun., Ljubljana.**

Separatorje za mleko Znamka „Rego“

prvovrsten izdelek, za 30 in 50 litrov brez vlož. krožnika, za 80, 100, 130, 150, 200 in 300 lit. z vlož. krožniki

dobavlja za razprodajo

(prodajalcem na debelo)

tvrdka izvoz in uvoz **Melasser**

Praga 1. Jakobsgasse št. 6.

V zalogi vedno dobro izbrano blago.

Prodaja dokler je zaloga:

Cikorijo, milo za pranje, silovoko in Tropinovec.

Naročila za cikorijo in milo izvršuje tudi od 5 kg dalje po pošt-nem povzetju tvrdka.

A. Kušlan

Ljubljana, Karlovska cesta 15.

Mlin

na stalni vodi se vzame v najem, eventualno tudi kupi. Enako se išče tudi posestvo z gostilno ali trgovino.

Ponudbe z natančno navedbo razmer in cene naj se pošljejo na upravo „Slovenca“ pod št. 753.

!! Učiteljica !!

sprejme vzgojo otrok za cel dan ali poldneva. Ponudbe se prosi na upravo lista pod „Učiteljica“, 741

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 20 (prej v Gorici)
vklj. priporoča novo zalogo koles, šival. strojev, gramofonov, žepnih elektr. svetilk, kompl. že od K 2—. V zalogi vedno par tisoč. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za razprodajalce. Pisarna naročila se takoj izvrše. 450

Lepo posestvo ::

obstoječe iz enonadstropne, popolnoma prenovljene hiše z vsemi potrebnimi, zelo prostornimi gospodarskimi poslopji, lepim vrtom in zemljiščem, se pod **proda.** Vsega zemlji-ugodnimi pogoji sša je 9 hektarov. Hiša stoji na najbolj prometnem prostoru trga in je zelo pripravna za vsako trgovino in obrt. Proda se tudi sama hiša z vrtom brez zemljišča. Vsa druga pojasnila daje 740

Posojilnica v Žužemberku, Dolenjsko.

G. F. Jurásek
vplaševalec glasovirjev in trgovec glasbil
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevavnica glasovirjev, planin in harmonijev. Ugodna zamena in desetletno jamstvo. Specijalni zavod za vplaševanje ter popravila vseh glasbil. Vplaševalec v Glasbeni matiči ter v vseh slovenskih zavodih.

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročitev. Cene primerno nizke, postrežba, kakor je v takem času najbolj mogoča. **FR. CERAR**, tov. slamnikov v Stobu, pošta in žel. post. Domžale pri Lj.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji
DAVORIN ROVŠEK
prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Kostanjev les

do 2 m dolg, cepljen 10 do 30 cm v prerezu kupuje
Vinko Vabič, veletržec, Zalec, Južnoštajersko.
Ponudbe s skrajno ceno, množino in rok dobave naj se vpošljejo!
Točno plačilo. — Kulantno poslovanje!
Kupujem tudi mehak, bukov, hrastov les, okrogel in žagan.

Mladenč 30 let star, zdrave in čvrste narave, drž. ulužbenec, se želi poročiti z gospodično ali vdovo brez otrok, katera ima prodajalno ali gostilno, ali pa primerno posestvo. Preteklost mora biti poštna. Tajnost zadržana. Ponudbe, če mogoče s sliko, katera se vrne, naj se pošljejo na upravo Slovence pod šifro „Mladenč 30“.

Sprejme se takoj proti dobri plači več

tesarjev

Hrana in stanovanje preskrbljeno. Več pove gosp. **Anton Steiner**, mestni tes. mojster, Ljubljana, Jeranova ulica 13.

6 zidanih poslopij,

z opeko krita ob okrajni cesti ležeča, pol ure od kolodvora večjega trga in četrte ure od premo-gokopa oddaljena, z vrtom, travnikom, hosto 2 oralov, se radi družinskih razmer prodaja na Spodnjem Štajerskem. Ta poslopja so se rabila za neko tovarniško podjetje in je tudi mali mlin poleg. Cena 25.000 K. Plačila ugodna. Oglase prejme upravnistvo tega lista pod št. 602

Naprodaj je vodna žaga

s popolnoma dobro ohranjenim vozom in cesto, z železno tribo in prav dobrim kolesom na hrastovem vretenu, tudi jez je iz hrastovega lesa, za jako nizko ceno, proti takojšnji odstranitvi. Za shranitev tega lesa je streha na razpolago. **Knaflič**, Šmartno pri Litiji.

Naznanilo.
Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem z današnjim dnevom otvoril na Rimski cesti hiš. št. 16
pleskarsko likarsko obrt.
Prosim slavno občinstvo za naročila za vse v to stroko pripadajočih del, katera bom vsikdar najhitreje, najceneje in najsolidnejše izvršil, ker imam še iz mirnih časov material prve vrste na razpolago.
Ljubljana, dne 16. marca 1917.
Jožef Jug,
pleskarski, likarski mojster.

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NAJBOLEJ ODVAJNA NAJSIGURNIJE PORODIČNO PIČE

GISSHUBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIZNI
KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

Vojna zapetna ura
natančno regul. in re-pa. Nikel ali jeklo K 12.— 16.— 20.— z radij. svetiln. kazalščem K 10.— 20.— K 24.— v srebrnem okrovu K 18.— 24.— K 28.— z radij. svet. kazal. K 30.— 36.— srebrna zapetna ura na elast. K 30.— 26.— 40.— 14 kar. zlata zapetna ura na elast. K 100.— K 120.— K 140.— plotno pismeno jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikah riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.
Prva tovarna ur Jan Konrad
c. in kr. dvorni založnik Brux št. 1532 (Češko.)
Na željo se vsakomur zastoj pošlje moj glavni cenik.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam
slamnate čevlje (šolne)
in slamnate podplate za v čevlje
katere sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi!
FRANC CERAR, tovarna slamnikov v Stob-u, pošta Domžale pri Ljubljani. 170

317

Ant. Rud. Legat-a zasebno učilišče
za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo, zemljepisje in lepomisje
Maribor ob Dravi, Viktringhofgasse 17, I. nadstropje
Veliko, moderno in odlično učilišče z državno odobrenim učnim programom in državno preizkušenimi učnimi močmi.
Pričetek prihodnjih tečajev dne 12. aprila 1917.
Prospekt zastoj pri ravnatelstvu zavoda. **Ustmeno:** v ponedeljek, sredo, petek, nedeljo in na praznik od 8 do 12 ure.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI
SELENBURGOVA ULICA ST. 1
IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE
FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.
DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.
POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ
VLOGE NA KNJIŽICE OBREŠTUJE PO 4%. :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.

Zahtevajte slovenski cenik!
Dostavitev !tako!
Dostavitev !tako!
Naslov za pismo: Josip Petelinca Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Brez pomisleka so Jos. Petelinca
šivalni stroji najlepše in času najprimernejše prilagoditveno darilo.

Ti stroji znamke „Gritzner“ in „Afrana“ so najboljši sedanosti, šivajo, vežejo (štikajo), krpaajo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10letno garancijo, krogliččen, brezšumen tek, ter biserni ubod. Vedno v zalogi priproste in luxus opreme, ter stroji najnovejših sistemov. Pouk v ravnanju s strojem kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter šivanje z aparati vsaki čas in povsod brezplačen. 2978

Cim preje kupiš, ceneje kupiš — dobro le v **Ljubljani**, sv. Petra nasip 7, blizu frančiškanskega mostu, levo ob vodi, 3 hiša pri **Jos. Petelinca.**

Gospodinja mnogo prihrani
ako si sama pripravi nadomestek jedilnega olja iz **Morskega Caraghee-mahu**

ki na raznih solatah po vkusu popolnoma nadomešča najfinije namizno olje in je zdravju zelo prikladen, četudi ne vsebuje oljne masčobe. Zavitek mahu najfinije vrste za 1 liter nadomestnega olja K 1.30, po pošti poslan K 1.50, rekomandirana pošiljatev velja 25 vinarjev več. Navodilo za pripravo, ki je popolnoma priprosta in brez stroškov, je pridejana vsakemu zavitku. Za poskušnjo pošiljam tudi posamezne zavitke proti predplačilu ali povzetju, sicer se pa priporoča več zavitkov zajedno naročiti, da se prihrani nekaj poštnine. Prodaja **M. Spenko** Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Poštna naročila in denarne pošiljatev naj se pošiljajo na naslov

Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

Pozor!
Baterije
Vido Bratovž
Ljubljana, Stari trg št. 4
Zarnice
Na debelo.
Baterije
Pozor!

AMERIKANSKI SLOVENEK
je prvi slovenski list v Ameriki. — Ustanov. leta 1891. — Stane 15 K letno. — Izhaja v torek in petek v lastnem domu.
1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.
Cenjenim rojakom in slavnim denarnim zavodom priporočamo svoj **BANČNI ODDELEK**
za pošiljanje denarja na vse kraje in izvrševanje vseh to-zadevnih bančnih poslov. — Vse naše poslovanje je zajamčeno!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4¹/₄ %

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hrani nih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Ljubljana.

Modni salon

Rimska cesta št. 10.

Ivanka Stegnar

Naročila in popravila točno in ceno.

priporoča svojo zalogo damskih svilenih klobukov in slamnikov najnovejših oblik ter raznega nakita.

530

ADOLF KLHUSNER, Baden pri Dunaju, Wellburgstr. 49.

Najboljši papirnati
motvoz v 3 debelnah

za zavoje . . . do 5 kg . K 7—	za 1 kg
za zavoje . . . „ 20 kg . K 7:50	„ 1 kg
za pošne zav. „ 20 kg . K 8—	„ 1 kg

iz Badna; te cen ne veljajo za razprodajalce ali take, ki jo sami porabijo.

Sprejmejo se takoj **zidarji, tesarji in delavci**

proti dobri plači na betonsko stavbo v Dobravi pri Jesenicah. — Za stanovanje in prehrano je skrbjeno. — Poleg plače dobivajo družine delavcev na tej stavbi državno podporo. — Natančna pojasnila se daje v gostilni Franc Scagnetti v Ljubljani, Metelkova ulica št. 19. ali pa pri tvrdki V. Scagnetti v Dobravi pri betonskem delu. —

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje raso brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do na višje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je nashivljati vsa naročila

Ana Csillag, I, Kohlmarkt 11.

Baržun.

Višek letošnje mode.

Bogata izbira v različnih kakovostih in barvah.

A. & E. Skaberné

veletrgovina z manufakturnim blagom

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. rudečega križa in turškimi srečkam! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpametnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

MILLO

dobivate
v specialni trgovini za milo

Milan Hočevnar

Ljubljana, Sv. Petra c. 30.

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in drobno!

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.

Priznana
najnižje
cene!

Modni salon — Ljubljana, Židovska ulica št. 3 — Marija Götzl

odprto skladišče nasproti št. 7.

priporoča cenjenim damam in gospicam svojo bogato izbero najokusnejše nakitenih slamnikov, vedno novih dunajskih modelov, praznih oblik prvovrstnih tovarn in najmodernejšega nakita.

Velika izbira svilenih klobukov.

Čalni klobuki vedno v zalogi.

650

Zunanja naročila obratom pošte.

Popravila
po
želji.